

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.032.04.021

Pan
Tomasz Rogala
Prezes Zarządu
Polska Grupa Górnicza S.A.
ul. Powstańców 30
40-039 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/019 Przygotowanie i realizacja „Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce”.

Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1913) **wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy**. W dalszej części wystąpienia fragmenty zawierające informacje podlegające wyłączeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy oznaczono jako: [...]**JTP**.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polska Grupa Górnicza S.A. ¹ w Katowicach.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Rogala, Prezes Zarządu, od 1 maja 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania na rzecz realizacji „Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce” i ich efekty.
Okres objęty kontrolą	2018-2021 (III kwartały), z uwzględnieniem dowodów sprzed i po tym okresie, o ile miały wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

- Kontrolerzy
1. Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/244/2021 z 14 października 2021 r.
 2. Anna Loppe, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/240/2021 z 8 października 2021 r.
 3. Nina Poloczek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/245/2021 z 14 października 2021 r.
 4. Stefania Zalewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/224/2021 z 27 września 2021 r.
 5. Jerzy Horodecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/261/2021 z 10 listopada 2021 r.

(akta kontroli tom 1 str. 1-7)

¹ Zwana dalej: „PGG” lub *Spółką*.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., zwana dalej: „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

PGG aktywnie uczestniczyła w opracowaniu *Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce do 2030 r.*⁴, przedstawiając uwagi do jego projektu Ministrowi Energii⁵, a przyjęte w *Programie* cele szczegółowe oraz przypisane do ich osiągnięcia działania wpisywały się w cele i działania prezentowane w *Strategii PGG S.A. 2017-2030*⁶ oraz w jej aktualizacji, tj. w *Strategii PGG S.A. – Kierunki zmian 2019-2030*⁷. Przekazane do Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.⁸ informacje na temat zakładanego do osiągnięcia przez *Spółkę* w poszczególnych latach poziomu wskaźników realizacji celów *Programu*⁹ zostały sporządzone w oparciu o aktualizację *Biznesplanu PGG S.A.* ze stycznia 2018 r.

Spółka nie ewidencjonowała odrębnie kosztów realizacji poszczególnych celów szczegółowych *Programu*, prowadząc ewidencję księgową zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości¹⁰. Z tego względu oraz z uwagi na to, że działania te wpisywały się bezpośrednio w jej działalność operacyjną i inwestycyjną, nie można było w sposób jednoznaczny określić wielkości nakładów poniesionych przez PGG na realizację *Programu* w okresie objętym kontrolą.

Zakładane przez *Spółkę* wskaźniki rentowności i płynności zostały osiągnięte w 2018 r., natomiast w latach 2019-2020 odnotowano wielkości niższe niż założono. Przyczyną tego był spadek cen zbytu węgla przy równoczesnym wzroście jednostkowego kosztu sprzedanego węgla.

W okresie objętym kontrolą koszty administracyjne działalności PGG, koszty zużycia materiałów i energii związanych z produkcją węgla (poza 2019 r.¹¹), a także koszty usług obcych związanych z jego produkcją nie przekraczały prognozowanych wartości.

Spółce nie udało się jednak osiągnąć założonego wzrostu wielkości wydobycia i sprzedaży węgla, co wynikało przede wszystkim z pogorszenia się koniunktury na węgiel, pandemii wirusa COVID-19 oraz z występowania trudniejszych niż przewidywano warunków geologiczno-górnicznych i zagrożeń naturalnych.

W okresie objętym kontrolą poziom zatrudnienia w *Spółce* uległ większemu obniżeniu niż zakładano. Zmniejszenie to było konsekwencją spadku wielkości wydobycia węgla i zostało uzyskane poprzez zaprzestanie zatrudniania nowych pracowników, również w miejsce tych, którzy odeszli na emeryturę. Mimo to, udział kosztów pracy w kosztach produkcji węgla był wyższy od wartości prognozowanych, na co znaczący wpływ miały wypłaty jednorazowych premii i wzrostu wynagrodzeń zgodnie z porozumieniami zawartymi przez Zarząd *Spółki* ze stroną społeczną 11 lipca i 23 września 2019 r.

W 2019 r. i w 2020 r. wielkość nakładów inwestycyjnych na udostępnienie nowych złóż była niższa od zakładanej, a ilość udostępnionych zasobów operacyjnych

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów 23 stycznia 2018 r., z uwzględnieniem korekt przyjętych przez Radę Ministrów 30 września 2019 r. Dalej: Program sektorowy lub Program.

⁵ Zwany dalej: „ME”.

⁶ Zwana dalej: *Strategią 2017*.

⁷ Zwana dalej: *Strategią 2019*.

⁸ Zwana dalej: „ARP”.

⁹ Założenia *Spółki* określone zostały w tablicach przekazanych przez *Spółkę* do ARP w związku z pismem ME z dnia 30 marca 2018 r.

¹⁰ Zwane dalej: „MSR”.

¹¹ W 2019 r. koszty zużycia materiałów i energii do produkcji węgla przekroczyły planowane wartości o 2%.

węgla kamiennego ulegała systematycznemu zmniejszeniu z uwagi na występujący w tych latach istotny spadek zapotrzebowania na węgiel.

Zakładane w prognozach wielkości służące do pomiaru stopnia oddziaływania na środowisko *Spółka* osiągnęła lub przekroczyła w przypadku dwóch wskaźników, tj. stopnia zagospodarowania metanu i stopnia zagospodarowania odpadów wydobywczych. W przypadku pozostałych wskaźników¹² PGG nie osiągnęła zakładanych wielkości.

W okresie objętym kontrolą *Spółce* nie udało się również w pełni zrealizować założeń w zakresie poprawy jakości produkowanego węgla energetycznego. Wprawdzie zawartość siarki kształtowała się w wielkościach zakładanych (poza 2019 r.¹³) i osiągnięto większy niż zakładano spadek wilgoci w produkowanym węglu, lecz jednocześnie odnotowano wzrost zawartości popiołu oraz niższą niż zakładano jego wartość opałową.

Spółka terminowo¹⁴ przekazywała do ARP sprawozdania z wykonania wskaźników, określonych na potrzeby realizacji Programu oraz informacje o zrealizowanych działaniach, które przyczyniały się do osiągnięcia celów Programu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania na rzecz realizacji zadań Programu i ich efekty

1.1 Udział PGG w opracowaniu Programu i jego implementacja do dokumentów strategicznych Spółki

Opis stanu faktycznego

1.1.1 PGG od 2016 r. uczestniczyła w opracowaniu Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce. W ramach Zespołu Trójstronnego ds. Bezpieczeństwa Socjalnego Górników *Spółka* przedstawiała i omawiała działania przez nią realizowane, wskazywała kierunki rozwoju oraz planowane cele i zadania, które mogłyby zostać ujęte w Programie. W grupie roboczej pracującej nad opracowaniem Programu, *Spółkę* reprezentował Wiceprezes Zarządu ds. Pracowniczych. W trakcie procesu tworzenia Programu *Spółka* zgłaszała uwagi do projektu tego dokumentu. W odpowiedzi na pismo ME¹⁶, PGG zwróciła m.in. uwagę na potrzebę aktualizacji zapisów projektu w związku z połączeniem PGG z Katowickim Holdingiem Węglowym S.A.¹⁷ oraz zapisów o istniejącej sytuacji rynkowej i finansowej branży. Ponadto, zgłosiła propozycje skorygowania lub doprecyzowania wybranych zapisów dokumentu związanych z pomocą publiczną. Według wyjaśnień Wiceprezesa Zarządu, *Spółka* nie posiadała wiedzy, które z przedstawianych uwag zostały uwzględnione przez ME.

(akta kontroli tom I str. 8-21)

Program przewidywał, że w ramach poszczególnych przedsiębiorstw górniczych powstaną pomocnicze komitety sterujące, których zadaniem będzie udzielanie wsparcia działaniom Komitetu Sterującego ds. górnictwa przy Ministrze Energii¹⁸.

¹² Dotyczy wskaźników: stopień ujętego metanu, stopień zagospodarowania wód dolowych, stopień zagospodarowania terenu pogórniczego.

¹³ W 2019 r. zawartość siarki w produkowanym węglu energetycznym przekroczyła wartość prognozowaną.

¹⁴ Tj. zgodnie z terminami wskazanymi w pismach ARP, ME i Ministra Aktywów Państwowych (zwanego dalej: „MAP”).

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Pismo z dnia 18 sierpnia 2017 r.

¹⁷ Zwanym dalej: „KHW”. Dnia 1 kwietnia 2017 r. *Spółka* zakupiła wybrane aktywa produkcyjne KHW, w tym: KWK „Wieczorek” (II), KWK „Mysłowice-Wesoła”, KWK „Murcki-Staszic”, KWK „Wujek” Ruch „Wujek”, KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”, Biuro Zarządu oraz udziały Śląskiego Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.

¹⁸ Zwany dalej: Komitetem Sterującym.

W celu monitorowania realizacji *Programu* Prezes Zarządu powołał w PGG Pomocniczy Komitet Sterujący¹⁹, w skład którego weszli przedstawiciele pracodawcy i strony społecznej. Zmiany w składzie *Komitetu* były dokonywane zarządzeniami Prezesa²⁰. W zarządzeniach dotyczących *Komitetu* określono też jego zadania, zasady pracy oraz regulacje dotyczące zachowania poufnego charakteru przekazywanych podczas posiedzeń informacji, a także wskazano, że posiedzenia *Komitetu* będą protokołowane przez pracownika PGG wskazanego przez Przewodniczącego.

(akta kontroli tom I str. 25-34.)

W latach 2018-2021 (do 30 września) *Komitet* odbył 24 spotkania, ze średnią częstotliwością - raz na dwa miesiące. W czasie spotkań omawiano kwestie dotyczące zadań *Komitetu*, jak również problemy pojawiające się w związku z bieżącą działalnością *Spółki*. Posiedzenia były protokołowane, z wyjątkiem czterech posiedzeń²¹, kiedy omawiano sprawy bezpośredniej współpracy Zarządu PGG z organizacjami związków zawodowych. Od marca 2020 r., w związku z pandemią COVID-19 posiedzenia *Komitetu* odbywały się w formule zdalnej i również nie były protokołowane. W tym okresie, podczas posiedzeń omawiane były przede wszystkim zagrożenia, które pojawiły się w związku z pandemią i sposoby przeciwdziałania im.

(akta kontroli tom I str. 631-637)

Przedstawiciele PGG nie wchodził w skład *Komitetu Sterującego*, nie uczestniczyli w jego posiedzeniach i nie wchodził w skład działającej przy Ministrze Energii²² stałej grupy roboczej o charakterze doradczo-opiniującym.

(akta kontroli tom I str. 8-14)

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy *Spółki*, ani jej Rada Nadzorcza nie podejmowały decyzji (uchwał) zobowiązujących Zarząd do implementacji zapisów *Programu* do treści dokumentów strategicznych i planistycznych PGG, a w szczególności działań wskazanych w *Programie* i ich realizacji. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że nie było takiej potrzeby, ponieważ *Program*, z uwagi na mechanizm jego powstawania wpisywał się w działalność operacyjną i inwestycyjną *Spółki*, ujętą w jej planach długoterminowych (Biznesplanach) i krótkoterminowych (Planach Techniczno-Ekonomicznych²³).

(akta kontroli tom I str. 8-14)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił też, że: *Spółce nie narzucano i nie wskazywano do realizacji żadnych celów, działań, projektów czy też wskaźników z Programu. Spółka przyjęła do realizacji cele odpowiadające zakresowi jej działalności. Wskaźniki, wielkości czy parametry do realizacji były określone samodzielnie na podstawie aktualnych w tym czasie (I półrocze 2018 r.) planów Spółki. Takie wielkości były przekazywane zgodnie z otrzymanymi wzorami tablic wskaźników i nie były kwestionowane ani na szczeblu ARP, ani na szczeblu ME. Analiza treści Programu również nie wskazuje, aby któreś z działań czy celów były imiennie kierowane do Polskiej Grupy Górniczej S.A. Dodał też, że analiza treści Programu wskazywała, że plany krótko i długoterminowe Spółki wpisują się*

¹⁹ Zwany dalej: *Komitetem*.

²⁰ Zarządzenia Prezesa PGG Nr ZP/16/2018 z 2 lipca 2018 r., Nr ZP/10/2019 z 4 kwietnia 2019 r. (z dniem jego podpisania utraciło moc zarządzenie w tej sprawie z 2 lipca 2018 r.) oraz Nr ZP/4/2020 z 29 stycznia 2020 r. (z dniem jego podpisania utraciło moc zarządzenie w tej sprawie z 4 kwietnia 2019 r.).

²¹ 5 kwietnia 2019 r., 4 czerwca 2019 r., 18 czerwca 2019 r., 4 stycznia 2020 r.

²² Zwanym dalej: „ME”.

²³ Zwane dalej: „PTE”. Zgodnie z regulacjami *Spółki*, plan ten obejmuje okres 12 miesięcy następnego roku obrotowego wraz z projekcją na następne 12 miesięcy i sporządzany jest w ujęciu miesięcznym. We wszystkich istotnych obszarach powinien on być spójny z odpowiednim okresem ujętym w aktualnym *Biznesplanie*.

w Program, poza okresem 2020-2021, który to w istotny sposób został zniekształcony skutkami COVID-19, polityką dekarbonizacyjną UE czy Umową Społeczną. Cele, działania czy też zadania wskazane w Programie wpisują się w działalność operacyjną i inwestycyjną Spółki ujętą w tych planach i są tożsame. Wiceprezes Zarządu stwierdził ponadto, że w Programie nie występowały żadne szczegółowe przedsięwzięcia, których by Spółka nie realizowała, a które byłyby uruchamiane w nawiązaniu do Programu.

(akta kontroli tom I str. 8-14)

1.1.2 Zgodnie z zapisami Umowy Inwestycyjnej dokumentem strategicznym Spółki był biznesplan²⁴ obejmujący okres co najmniej do 31 grudnia 2030 r. i który aktualizowany miał być przez PGG nie rzadziej niż raz w roku obrotowym wraz z PTE²⁵ na kolejny rok obrotowy, przy czym aktualizacja Biznesplanu lub PTE nie mogła mieć wpływu na zmiany poziomu wskaźników Spółki określonych w załączniku 4 do Umowy Inwestycyjnej.

W okresie objętym kontrolą kolejne Biznesplany oraz ich aktualizacje zostały przyjęte przez Zarząd PGG uchwałami:

- 1) Nr 187/2018 z 18 stycznia 2018 r.²⁶;
- 2) Nr 1729/2018 z 29 czerwca 2018 r.²⁷;
- 3) Nr 3146/2018 z 30 listopada 2018 r.²⁸;
- 4) Nr 543/2019 z 6 marca 2019 r.²⁹;
- 5) Nr 743/2020 z 27 marca 2020 r.³⁰;
- 6) Nr 147/2021 z 4 lutego 2021 r.³¹;

Aktualizacje Biznesplanu z 6 marca 2019 r.³² i z 4 lutego 2021 r.³³ zostały również zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Spółki.

(akta kontroli tom I str. 668-682, tom II str. 1-683)

W latach 2018-2021 (do 30 września) Zarząd przyjął kolejne PTE uchwałami:

- 1) Nr 186/2018 z 18 stycznia 2018 r.³⁴;
- 2) Nr 544/2019 z 6 marca 2019 r.³⁵;
- 3) Nr 742/2020 z 27 marca 2020 r.³⁶;
- 4) Nr 148/2021 z 4 lutego 2021 r.³⁷;

²⁴ W znaczeniu określonym w art. 1 i 4.1. Aneksu Nr 1 do Umowy Inwestycyjnej z 31 sierpnia 2018 r., zwany dalej: *Biznesplanem*.

²⁵ W znaczeniu określonym w art. 4.1. Aneksu Nr 1 do Umowy Inwestycyjnej z 31 sierpnia 2018 r. Obejmuje okres 12 miesięcy roku obrotowego wraz z projekcją na następne 12 miesięcy i sporządzany w ujęciu miesięcznym. Uwzględnia m.in. roczny plan sprzedaży węgla (przychody, volumen i ceny średnie) dla energetyki zawodowej, rynku ciepłowniczego oraz dostaw wewnątrzspółnotowych i na eksport). We wszystkich istotnych obszarach spójny z odpowiednim okresem ujętym w aktualnym *Biznesplanie*.

²⁶ Biznesplan PGG S.A. aktualizacja styczeń 2018. Zwany dalej: *Biznesplanem ze stycznia 2018 r.*

²⁷ Biznesplan PGG S.A. aktualizacja czerwiec 2018. Zwany dalej: *Biznesplanem z czerwca 2018 r.*

²⁸ Plan Optymalizacyjny aktualizacja Biznesplanu PGG S.A. listopad 2018. Zwany dalej: *Biznesplanem z listopada 2018 r.*

²⁹ Plan Optymalizacyjny aktualizacja Biznesplanu PGG S.A. marzec 2019. Zwany dalej: *Biznesplanem z marca 2019 r.*

³⁰ Plan Optymalizacyjny aktualizacja Biznesplanu PGG S.A. marzec 2020. Zwany dalej: *Biznesplanem z marca 2020 r.*

³¹ Plan Optymalizacyjny aktualizacja Biznesplanu PGG S.A. luty 2021. Zwany dalej: *Biznesplanem z lutego 2021 r.*

³² Uchwała Rady Nadzorczej Nr 52/2019 z 8 marca 2019 r.

³³ Uchwała Rady Nadzorczej Nr 33/2021 z 26 lutego 2021 r.

³⁴ Zaktualizowany Plan Techniczno-Ekonomiczny PGG S.A. na 2018 r. Zwany dalej: *PTE na 2018 r.*

³⁵ Zaktualizowany Plan Techniczno-Ekonomiczny PGG S.A. na 2019 r. Zwany dalej: *PTE na 2019 r.*

³⁶ Zaktualizowany Plan Techniczno-Ekonomiczny PGG S.A. na 2020 r. Zwany dalej: *PTE na 2020 r.*

³⁷ Zaktualizowany Plan Techniczno-Ekonomiczny PGG S.A. na 2021 r. Zwany dalej: *PTE na 2021 r.*

Wszystkie ww. aktualizacje PTE zostały zatwierdzone uchwałami³⁸ Rady Nadzorczej Spółki.

(akta kontroli tom III str. 695-698)

Realizacja poszczególnych PTE była monitorowana przez Spółkę poprzez sporządzane i przedkładane Radzie Nadzorczej miesięczne i kwartalne *Pakiety informacyjne*, które obejmowały m.in.:

- 1) wykonanie założeń PTE dla danego miesiąca oraz narastająco wraz z wyjaśnieniami istotnych zmian;
- 2) zaktualizowany model finansowy;
- 3) ranking kopalń wraz ze wskaźnikami informacyjnymi³⁹;
- 4) inicjatywy optymalizacyjne;
- 5) opis sytuacji rynkowej, w szczególności w zakresie kształtowania się prognozowanych cen głównych produktów Spółki;
- 6) opis sytuacji handlowej Spółki;
- 7) zestawienie stanu zapasów, zobowiązań, należności i kalkulację wskaźników rotacji;
- 8) plan płynnościowy na kolejnych sześć miesięcy;
- 9) analizę danych operacyjnych i produktywnościowych na poziomie poszczególnych kopalń;
- 10) kluczowe inwestycje uwzględnione w *Biznesplanie* wraz z informacją o stanie ich realizacji;
- 11) raport ze stanu bezpieczeństwa pracy.

(akta kontroli tom III str. 1-78, 181-278, 367-431, 517-604)

Przeglądu *Pakietów informacyjnych* dokonywał niezależny doradca, pracujący na rzecz akcjonariuszy, pod nadzorem Rady Nadzorczej. Raporty miesięczne i kwartalne z przeglądów dotyczyły weryfikacji danych zawartych w pakietach, a także statusu inicjatyw zawartych w porozumieniach ze stroną społeczną oraz osiągniętych wartości wskaźników informacyjnych i ich porównania z granicznymi wartościami określonymi w *Umowie Inwestycyjnej*.

(akta kontroli tom III str. 1-78, 181-278, 367-431, 517-604)

Na podstawie zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą⁴⁰ *Biznesplanu z marca 2017* PGG opracowała *Strategię 2017*. W dokumencie tym przedstawiono charakterystykę Spółki⁴¹, relacje inwestorskie, wyniki analizy SWOT oraz ocenę jej stanu aktualnego w zakresie produkcji, restrukturyzacji, innowacji i finansów. W dokumencie tym określono też misję i wizję Spółki. W poszczególnych obszarach jej funkcjonowania, tj. sprzedaży, produkcji, zasobów ludzkich, ochrony środowiska i finansów, wyznaczono główne cele strategiczne oraz określono sposób ich realizacji.

W perspektywie lat 2017-2030 Spółka zakładała osiągnięcie następujących celów strategicznych:

- 1) w obszarze sprzedaży⁴² – dostosowanie oferty produktowej do indywidualnych potrzeb klientów poprzez segmentację odbiorców i optymalizację portfela produktów, w tym m.in.:

³⁸ Odpowiednio: nr 27/2018 z 26 stycznia 2018 r., nr 53/2019 z 8 marca 2019 r., nr 40/2020 z 10 lutego 2020 r. oraz nr 34 z 26 lutego 2021 r.

³⁹ Tj. porównanie wyników poszczególnych kopalń według osiągniętych wartości wskaźników ekonomiczno-technicznych.

⁴⁰ Uchwała Rady Nadzorczej nr 130/2017 z 30 marca 2017 r.

⁴¹ PGG Sp. z o. o. została utworzona 16 stycznia 2015 r. W dniu 29 kwietnia 2016 r. Spółka nabyła przedsiębiorstwo Kompanii Węglowej S.A. W 1 kwietnia 2017 r. Spółka zakupiła wybrane aktywa produkcyjne KHW.

⁴² W obszarze sprzedaży określono również cele strategiczne dla poszczególnych segmentów tego obszaru. I tak: w segmencie *Energetyka zawodowa* przyjęto cel: *Utrzymanie pozycji kluczowego dostawcy w krajowym systemie*

- a) stabilizację udziału w segmencie energetyki zawodowej z 39% do 41%;
 - b) zwiększenie udziału w segmencie ciepłownictwa i energetyki przemysłowej z 54% do 77%;
 - c) zwiększenie udziału w segmencie klientów indywidualnych z 42% do 53%;
- 2) w obszarze produkcji – doskonalenie technologii produkcyjnych i wzrost efektywności⁴³, udostępnienie nowych złóż węgla, rozbudowę zakładów mechanicznej przeróbki węgla⁴⁴ i efektywną działalność inwestycyjną, w tym m.in.:
- a) utrzymanie średniej rocznej produkcji węgla na poziomie 30 mln ton;
 - b) efektywne wykorzystanie złoża poprzez działania restrukturyzacyjno-rozwojowe, ukierunkowane na poprawę efektywności funkcjonowania zakładów górniczych (integracja technologiczna kopalń, przekazanie przeznaczonych do likwidacji ruchów do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.⁴⁵, likwidacja majątku);
 - c) zwiększenie bazy zasobowej poprzez udostępnianie nowych złóż węgla (obszary górnicze: „Imielin Północ”, „Śmiłowice”, „Za Rowem Bełckim”, „Murcki Głębokie”);
 - d) wzrost wykorzystania zdolności produkcyjnych i ograniczenie kosztów poprzez wzrost wydajności dzięki koncentracji przeróbki w kopalniach zespolonych oraz dostosowanie produktów do potrzeb rynku;
 - e) efektywna działalność inwestycyjna, w tym średnioroczny poziom wskaźnika Capex na poziomie 1,7 mld zł oraz przeznaczenie większości nakładów inwestycyjnych w latach 2017-2030 na główne kierunki, tj.: drażenie wyrobisk (udostępnianie ścian wydobywczych) – 13,1 mld zł, inwestycje w urządzenia transportowe – 2,1 mld zł, głębinie i modernizacja szybów – 1,06 mld zł oraz modernizacja zakładów mechanicznej przeróbki węgla – 0,75 mld zł;
- 3) w obszarze pracowniczym – zapewnienie wysokich kompetencji zawodowych, w tym m.in.:
- a) tworzenie i zachowanie wysokich kompetencji w najważniejszych obszarach Spółki, a zwłaszcza kompetencji technicznych;
 - b) zapewnienie stabilności kluczowej kadry, w szczególności uniknięcie luk pokoleniowych;
 - c) wprowadzenie skutecznego motywacyjnego systemu wynagrodzeń;
- 4) w obszarze ochrony środowiska – neutralizacja oddziaływania na środowisko i efektywne wykorzystanie kopaliny towarzyszących, w tym m.in.:
- a) zagospodarowanie kopaliny towarzyszących (metan) w najkorzystniejszych formach;
 - b) poprawa jakości wód, ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń, redukcja hałasu;
- Nakłady na ochronę środowiska w latach 2017-2030 wynieść miały łącznie 2,6 mld zł.

bezpieczeństwa energetycznego; w segmencie: Ciepłownictwo i energetyka przemysłowa – cel strategiczny: Optymalizacja oferty handlowej i skuteczne konkurowanie z innymi nośnikami energii; a w segmencie Sektor komunalno-bytowy – cel: Rozwój produkcji paliw kwalifikowanych oraz promocja nowoczesnych wysokoefektywnych technologii wykorzystania węgla.

⁴³ Poprzez: [1] zapewnienie odpowiedniej ilości ścieżek eksploatacyjnych, [2] pozyskanie nowych złóż zapewniających oczekiwany poziom produkcji, [3] standaryzację sprzętowa umożliwiającą wykorzystanie majątku w różnych miejscach, [4] możliwość alokacji załogi pomiędzy ruchami.

⁴⁴ Zwanych dalej: „ZMPW”.

⁴⁵ Zwana dalej: „SRK”.

- 5) w obszarze finansowym – zapewnienie inwestorom oczekiwanej stopy zwrotu, w tym m.in.:
- zapewnienie rentowności sprzedaży;
 - osiąganie założonego poziomu zysków;
 - utrzymanie dodatnich przepływów pieniężnych;
 - wzrost EBITDA z 1,4 mld zł (w 2017 r.) do 2,8 mld (w 2030 r.);
 - obniżenie jednostkowego gotówkowego kosztu węgla z 239 zł w 2017 r. do 203 zł w 2030 r.

(akta kontroli tom I str. 250-511)

Prezentowane w *Strategii 2017* założenia i działania, w tym inwestycyjne⁴⁶ wpisywały się w cele szczegółowe *Programu*. Dotyczyło to np. wdrażanych zmian organizacyjnych i technologicznych, związanych m.in. z:

- utworzeniem kopalń zespolonych poprzez połączenia organizacyjne i technologiczne, w celu lepszego wykorzystania majątku oraz elastycznej alokacji pracowników (trzy kopalnie zespolone: KWK „ROW”, KWK „Ruda” i KWK „Piast-Ziemowit”);
- połączeniem, reorganizacją, modernizacją i uproszczeniem podziemnego układu transportowego pomiędzy ruchami (np. KWK „Pokój” i KWK „Bielszowice”, KWK „Chwałowice” i KWK „Jankowice”);
- zbyciem na rzecz SRK infrastruktury dołowej i powierzchniowej kopalń nierokujących trwałej rentowności, w tym terenów pozostałych po połączeniach zakładów górniczych i kopalń (KWK „Pokój I”, KWK „Wujek” Ruch „Śląsk”, KWK „Wieczorek II”, KWK „Rydułtowy I”);
- poprawą jakości węgla poprzez modernizację i rozbudowę zakładów przeróbki mechanicznej węgla (KWK „ROW” Ruch „Jankowice”, KWK „Bolesław Śmiały”, KWK „Murcki-Staszic”);
- pozyskaniem i udostępnianiem nowych złóż zapewniających oczekiwany poziom produkcji (obszary górnicze: „Imielin Północ”, „Śmiłowice”, „Za Rowem Bełkim”, „Murcki Głębokie”).

(akta kontroli: tom I str. 250-511)

Dnia 19 kwietnia 2019 r. Zarząd PGG przyjął⁴⁷ *Strategię 2019*. Dokument ten został opracowany w oparciu o zatwierdzony przez Radę Nadzorczą *Biznesplan z marca 2019 r.* Strategia ta prezentowała podstawowe informacje o *Spółce* na 31 grudnia 2018 r., w tym opis otoczenia i jego potencjalny wpływ na działalność wydobywczą. Jak stwierdzono w jego treści, przygotowując ten dokument *Spółka* kierowała się zachowaniem spójności z *Programem* i projektem Polityki Energetycznej Polski z listopada 2018 r., tj. dokumentami, które zakładały odpowiednio: utrzymanie aktualnego poziomu zapotrzebowania na węgiel kamienny ogółem, przy zmianie struktury zużycia⁴⁸ oraz utrzymanie kluczowej roli węgla w bilansie energetycznym⁴⁹.

(akta kontroli tom I str. 512-575)

Prezentowane w *Strategii 2017* oraz w jej aktualizacji z 2019 r. założenia i działania, w tym inwestycyjne (realizowane bądź zaplanowane do wykonania) wpisywały się

⁴⁶ Realizowane, bądź zaplanowane do wykonania.

⁴⁷ Uchwała Zarządu PGG S.A. Nr 982/2019, w sprawie aktualizacji *Strategii 2017*.

⁴⁸ Wzrost w zapotrzebowania na węgiel w energetyce zawodowej zredukowany jego spadkiem w gospodarstwach domowych.

⁴⁹ W 2030 r. 60% energii wytwarzanej w kraju nadal miało pochodzić z węgla.

w cele szczegółowe Programu⁵⁰, co pozwalało Spółce odnosić się do nich w sprawozdaniach z realizacji poszczególnych jego celów.

(akta kontroli tom I str. 611-617)

Pismem z 30 marca 2018 r. Departament Górnictwa w Ministerstwie Energii zwrócił się do Spółki z prośbą o wypełnienie tablic⁵¹ z danymi techniczno-ekonomiczno-finansowymi i inwestycyjnymi niezbędnymi do ich wyliczenia i zbilansowania na poziomie sektora. Dane te - ujęte jako wskaźniki/mierniki dla poszczególnych celów Programu - dotyczyły miały zarówno danych bazowych za lata 2016 i 2017, jak i prognozowanych na lata 2018-2020 oraz w perspektywie do 2030 r. W piśmie tym stwierdzono również, że: *przygotowane w oparciu o wielkości wynikające ze strategicznych dokumentów przedsiębiorstw górniczych projekcje techniczno-ekonomiczne zostaną zbilansowane do poziomu sektora i będą stanowiły podstawę do okresowych ocen prawidłowości realizacji Programu.*

W odpowiedzi Spółka, wprowadziła do tablic ujednocione do MSR wielkości wskaźników osiągnięte w latach 2016 i 2017 oraz - bazując na aktualizacji Biznesplanu ze stycznia 2018 r. - dane planistyczne na lata 2018-2020 oraz 2025 i 2030. Przekazane w ten sposób dane nie były, w okresie objętym kontrolą, przez Spółkę korygowane bądź aktualizowane.

(akta kontroli tom I str. 8-14, 583-610, 651-653)

Dnia 29 marca 2018 r. PGG zawarła z ARP umowę o zachowaniu poufności, w której strony ustaliły zasady przetwarzania i udostępniania informacji przekazywanych do ARP na potrzeby monitorowania przez ME realizacji Programu, w sposób zapewniający zachowanie ich poufności. Na tej podstawie PGG przekazywała do ARP dane techniczno-ekonomiczno-finansowe i inwestycyjne za kolejne lata 2018-2020 oraz informacje o zrealizowanych działaniach, które przyczyniały się do osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych Programu. Dane te przekazywane były przez Spółkę w terminach określonych⁵² w pismach ME, MAP i ARP.

(akta kontroli tom I str. 8-14, 35-110, 111-193, 619-629, 631-635, 638-650)

1.2 Realizacja celów szczegółowych i działań określonych w Programie i uzyskane efekty

1.2.1. Cel szczegółowy I: Odzyskanie i stabilizacja płynności, rentowności i efektywności ekonomiczno-finansowej sektora górnictwa węgla kamiennego, w tym poprzez dostosowanie zdolności produkcyjnych do potrzeb rynku oraz możliwości eksportowych.

W ramach działań wskazanych w Programie dla tego celu szczegółowego PGG realizowała m.in. następujące przedsięwzięcia, których efekty miały wpływ na realizację ww. celu:

⁵⁰ Cel szczegółowy I: *Odzyskanie i stabilizacja płynności, rentowności i efektywności ekonomiczno-finansowej sektora górnictwa węgla kamiennego, w tym poprzez dostosowanie zdolności produkcyjnych do potrzeb rynku oraz możliwości eksportowych*; Cel szczegółowy III: *Zaspokojenie krajowych potrzeb na węgiel kamienny, w tym w szczególności do produkcji energii elektrycznej, ciepła oraz koksu*; Cel szczegółowy IV: *Zapewnienie dostępu do nowych złóż węgla oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu inwestycji tam, gdzie zapewnią one najwyższą efektywność ekonomiczną*; Cel szczegółowy V: *Rozwój kompetencji pracowniczych i wiedzy*; Cel szczegółowy VI: *Zmniejszenie oddziaływania sektora górnictwa węgla kamiennego na środowisko oraz zwiększenie wykorzystania odpadów wydobywczych i kopalni towarzyszących*; Cel szczegółowy VII: *Innowacje w górnictwie węgla kamiennego. Stworzenie tzw. inteligentnej kopalni, zapewniającej wysoki poziom bezpieczeństwa pracy*; Cel VIII: *Dywersyfikacja wykorzystania gospodarczego węgla kamiennego. Działania przypisane do Celu II Integracja pionowa górnictwa i energetyki oraz stworzenie efektywnego modelu grupy węglowo-koksowej ze swej istoty przynależały do Skarbu Państwa, natomiast działania przypisane do Celu X: Ujednoczenie, uelastycznienie i uproszczenia systemów wynagradzania (do końca 2018 r.) i jego wprowadzenie (od 2019 r.) były podejmowane i realizowane na poziomie sektora.*

⁵¹ W agregacji dla całej Spółki.

⁵² Dane za 2020 r. - do 11 maja 2021 r., za 2019 r. - do 11 maja 2020 r., za 2018 r. - do 10 maja 2019 r.

a) Działanie *Zwiększenie rentowności i jakości produkcji węgla*, w zakresie którego:

- przeprowadzane zostały analizy otoczenia rynkowego pod kątem możliwych wolumenów i cen sprzedaży podstawowych produktów, w których brano pod uwagę zarówno czynniki popytowe, jak i podażowe. Analizy te obejmowały rynek krajowy oraz rynki zagraniczne. W wyniku tych analiz planowano określony poziom wydobycia dostosowując go do posiadanych zdolności produkcyjnych oraz możliwości sprzedaży.

(akta kontroli: tom I str. 625-629, tom II str. 9-27, 102-117, 209-225, 307-319, 481-497, tom IV str. 490-491)

- podejmowano działania mające na celu poprawę jakości produkowanego węgla, w tym:
 - modernizację i rozbudowę zakładów przeróbki mechanicznej węgla. W tym zakresie były prowadzone m.in. takie inwestycje jak:
 - dostosowanie ZMPW KWK „ROW” Ruch „Chwałowice” do produkcji ekogroszku⁵³;
 - modernizacja ZPMW KWK „Ruda” Ruch „Bielszowice”⁵⁴
 - wykorzystanie narzędzi informatycznych do planowania i monitorowania produkcji oraz postępu robót przodkowych i pozaprzodkowych w wyrobiskach. Przedsięwzięcie realizowane było przy wykorzystaniu *Kompleksu Produkcyjno-Technicznego* wchodzącego w skład systemu SZYK2, pozwalającego na:
 - ✓ tworzenie harmonogramów produkcji⁵⁵,
 - ✓ monitorowanie i raportowanie procesów produkcji⁵⁶,
 - ✓ gospodarkę środkami produkcji⁵⁷.

(akta kontroli: tom I str. 169, 172, 191-192, 625-629, tom IV str. 181)

- prowadzono działania w celu obniżenia emisji metanu do powietrza poprzez jego ujmowanie w systemach odmetanowania oraz jego dalsze gospodarcze wykorzystanie⁵⁸.

(akta kontroli: tom I str. 168)

- w obszarze produkcyjnym realizowano inicjatywy oszczędnościowe, polegające m.in. na:

➤ przekazaniu w latach 2018-2020 do SRK kopalń⁵⁹:

- KWK „Śląsk”⁶⁰;
- KWK „Wieczorek”⁶¹;
- oznaczonej części zakładu górniczego KWK „ROW” Ruch „Rydułtowy”⁶²;

⁵³ Koszt 3,2 mln zł. Inwestycja zakończona.

⁵⁴ Inwestycja zaplanowana była na lata 2014-2031. Do końca 2020 r. poniesiono nakłady w łącznej wysokości 22.618,8 tys. zł.

⁵⁵ W tym wariantów planu produkcji, ewidencji harmonogramów robót udostępniających i przygotowawczych zrealizowanych i planowanych do realizacji, generowanie harmonogramów Gantt'a dla danego wariantu planu.

⁵⁶ Segment „Dyspozytor” pozwalający na bieżące monitorowanie procesów produkcyjnych w zakresie: wydobycia, postępu, obłożenia pracowników na ścianach i przy robotach przygotowawczych oraz zbrojenia i likwidacji ścian.

⁵⁷ Segment pozwalający na wspomaganie zarządzania w obszarze gospodarowania środkami produkcji i jego ściśle powiązanie z gospodarką remontową

⁵⁸ Działania te opisano w ramach realizacji Celu VI *Programu*, w dalszej części nin. wystąpienia.

⁵⁹ Zakłady te były nieodpłatnie przekazywane do SRK na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1821, ze zm.), zwanej dalej: *ustawą o funkcjonowaniu gwk*.

⁶⁰ Umowa zawarta 31 stycznia 2018 r.

⁶¹ Umowa zawarta 31 marca 2018 r.

⁶² Umowa zawarta 2 grudnia 2018 r.

- oznaczonej części zakładu górniczego KWK „Mysłowice-Wesoła”⁶³.
- w zakresie modernizacji technicznej infrastruktury dołowej kopalń i ujednoczenia parku maszynowego prowadzono w PGG m.in. następujące działania:
 - opracowano przez Zakład Remontowo-Produkcyjny⁶⁴ własną dokumentację ścianowych obudów zmechanizowanych, według której były zamawiane lub produkowane we własnym zakresie, tożsame dla każdej z kopalń, komplety sekcji obudów zmechanizowanych oraz modernizowane sekcje obudowy innych producentów,
 - uruchomiono w ZRP, w oparciu o własną dokumentację, produkcję tras kolejek podwieszanych na potrzeby wszystkich kopalń *Spółki*,
 - podjęto działania mające na celu unifikację parametrów technicznych i wymagań dla przenośników zgrzeblowych ścianowych i podścianowych, kruszarek, kombajnów ścianowych i chodnikowych, kolejek podwieszanych oraz innych istotnych grup maszyn i urządzeń,
 - ujednoczono bazę obudów zmechanizowanych i tras ścianowych i podścianowych przenośników zgrzeblowych w oparciu o własną dokumentację produkcyjną,
 - uruchomiono witrynę służącą do zgłaszania zapotrzebowania na maszyny i urządzenia przez kopalnie⁶⁵,
 - wyznaczono menadżerów dla istotnych grup produktowych, których wiedza ekspercka stanowiła wsparcie techniczne dla kupców z danej grupy produktowej.

(akta kontroli: tom I str. 166-167, tom IV str. 494-495)
- wdrożono metodologię oceny efektywności ekonomicznej ścian, parceli i rejonów eksploatacyjnych.

(akta kontroli: tom IV str. 495-496)
- prowadzono działania w ramach *Aktywizacji sprzedaży węgla*, polegające m.in. na:
 - zastosowaniu nowych technologii elektronicznych w procesie sprzedaży węgla:
 - ✓ od 2016 r. uruchomiono sprzedaż z wykorzystaniem Internetu⁶⁶,
 - ✓ od 2016 r. uruchomiono sprzedaż z wykorzystaniem aukcji elektronicznych⁶⁷,
 - ✓ w 2019 r. wdrożono system elektronicznej komunikacji z przewoźnikami samochodowymi⁶⁸.

(akta kontroli: tom II str. 25, tom IV str. 501)
 - dokonano weryfikacji sieci autoryzowanych sprzedawców pod kątem uzyskiwanych korzyści ekonomicznych.

⁶³ Umowa zawarta 2 grudnia 2018 r.

⁶⁴ Zwany dalej „ZRP”

⁶⁵ Wybór z zamkniętego katalogu wyspecyfikowanych maszyn i urządzeń.

⁶⁶ Od 1 stycznia 2018 r. do 31 października 2021 r., sprzedano wykorzystując ten kanał dystrybucji (e-Sklep) ok. 64,4 tys. ton węgla.

⁶⁷ Od 1 stycznia 2018 r. do 31 października 2021 r. sprzedano ok. 873,8 tys. ton węgla.

⁶⁸ System „e-Brama”.

Głównym kanałem dystrybucji węgla opałowego pochodzącego z kopalń PGG była grupa Autoryzowanych Sprzedawców Węgla⁶⁹. W zwartych z nimi umowach określono szereg obowiązków związanych z wymaganiami odnoszącymi się do składów węglowych. Jak wyjaśnił Wiceprezes Zarządu, weryfikacja ASW dokonywana była na bieżąco zgodnie z wewnętrznymi procedurami PGG, w tym poprzez kontrolę przez pracowników PGG spełniania wymogów umownych w trakcie wizytacji składów węgla. Korzystanie z dystrybucji węgla opałowego poprzez sieć składów ASW powoduje, że PGG nie ponosi m.in. kosztów organizacji i nadzorowania znaczącej liczby składów na terenie całej Polski oraz kosztów transportu węgla do nich.

(akta kontroli: tom IV str. 501-503)

- podjęto działania mające na celu zwiększenie produkcji sortymentów ekologicznych węgla. W efekcie w latach 2016-2020 nastąpił wzrost ich produkcji z 156,0 tys. ton do 640,1 tys. ton. Związane to było z realizacją inwestycji w ZMPW.

(akta kontroli: tom I str. 191-192)

b) Działanie - *Racjonalizacja i optymalizacja kosztów bieżącego funkcjonowania przedsiębiorstwa*, realizowane było przez PGG m.in. poprzez:

- realizację *Programu poprawy efektywności*, którego II etap realizacji obejmował lata 2018-2020. Program ten składał się z 240 inicjatyw optymalizacyjnych, które zakładały redukcję kosztów oraz wzrost przychodów w sześciu obszarach dotyczących:
 1. poprawy miksu produktowego,
 2. odejść pracowników równoległe z przekazywaniem zbędnych aktywów,
 3. poprawy efektywności pracowników dołowych,
 4. ograniczenia kosztów zakupów,
 5. zwiększenia produkcji,
 6. innych inicjatyw.

Według informacji zawartych w sprawozdaniu z realizacji *Programu* w wyniku realizacji ww. inicjatyw PGG osiągnęła korzyści, które szacować można na poziomie 432,9 mln zł w 2018 r., 509,6 mln zł w 2019 r. i 492,5 mln zł w 2020 r.

W 2020 r., w związku z zaistniałą w Polsce sytuacją epidemiologiczną i związanymi z tym zmianami otoczenia rynkowego, PGG podjęła szereg działań w zakresie optymalizacji kosztów. Polegały one m.in. na:

- obniżeniu poziomu zatrudnienia o 1,8 tys. osób (wstrzymanie przyjęć);
- redukcji potencjału produkcyjnego i ograniczeniu zakresu robót udostępniających (m.in. całkowite wstrzymanie robót w maju 2020 r.);
- alokacji pracowników pomiędzy kopalniami w celu optymalizacji procesów produkcyjnych i wykorzystania dostępnych złóż węgla;
- renegocjacji około 650 umów z dostawcami usług/maszyn i urządzeń;
- przesunięciu w czasie lub rezygnacji realizacji projektów rozwojowych.

W rezultacie tych działań optymalizacyjnych obniżających wydatki, w stosunku do pierwotnych założeń, w 2020 r. PGG obniżyła wydatki o 1 801,0 mln zł, z czego:

- ✓ obniżenie kosztów produkcji o 626,4 mln zł;
- ✓ obniżenie nakładów na wyrobiska ruchome o 172,0 mln zł;
- ✓ obniżenie nakładów na zbrojenia o 144,2 mln zł;

⁶⁹ Zwanych dalej: „ASW”.

- ✓ obniżenie nakładów inwestycyjnych o 858,4 mln zł.

(akta kontroli: tom I str. 112, 165-166)

- racjonalizację zatrudnienia. W PGG wykorzystywane były instrumenty określone w *ustawie o funkcjonowaniu gwk*, w efekcie tego w 2018 r. stan zatrudnienia w *Spółce* zmniejszył się o 1 414 osób, w tym z tytułu przekazania aktywów nieprodukcyjnych do SRK o 929 osób.

W *Biznesplanach* założono sukcesywny spadek zatrudnienia, przy jednoczesnej optymalizacji outsourcingu w kluczowych procesach produkcyjnych, poprzez zastępowanie pracowników firm obcych przez załogę własną i rozszerzenie zakresu usług świadczonych przez jednostki specjalistyczne *Spółki*⁷⁰. W efekcie w latach 2019-2021 (do 30 września) stan zatrudnienia w PGG sukcesywnie się zmniejszał. I tak:

- w 2019 r. o 487 osób,
- w 2020 r.⁷¹ o 1 863 osoby,
- do końca września 2021 r. o 1 421 osób.

(akta kontroli: tom I str. 166, tom III str. 70, tom IV str. 64, 136, 214)

- uelastycznienie wydobywania i jego raportowania. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że od 2018 r. monitorowanie procesu produkcyjnego w zakresie wydobywania ze ścian eksploatacyjnych oraz postępu przodków w wyrobiskach korytarzowych realizowane było przy wykorzystaniu modułu TMRPP2. W 2021 r. raporty z obszaru produkcyjnego zostały uszczegółowione, a uzyskane dane są wykorzystywane do dalszych analiz techniczno-ekonomicznych. Usprawnienie sprawozdawczości w zakresie danych produkcyjnych nastąpiło na skutek uruchomienia rozwiązania bazującego na hurtowni danych, które dla wyznaczonych osób, w ustalonych dniach, przesyła automatycznie dane produkcyjne (wydobycie, postęp, stan załogi, wypadki).

(akta kontroli: tom IV str. 503-504)

- realizację działań optymalizacyjnych na poziomie operacyjnym, takich jak m.in.:
 - dezinvestycje w odniesieniu do aktywów/składników majątkowych nie wpisujących się w podstawową działalność *Spółki*. W tym zakresie PGG w 2018 r. na podstawie *ustawy o funkcjonowaniu gwk* zbyła nieodpłatnie na rzecz SRK:
 - ✓ KWK „Śląsk” – majątek o łącznej wartości księgowej netto [...]TIP zł na dzień 31 grudnia 2018 r.
 - ✓ KWK „Wieczorek” – majątek o łącznej wartości księgowej netto [...]TIP zł na dzień 31 grudnia 2018 r.
 - ✓ oznaczoną część zakładu górniczego KWK „ROW” Ruch „Rydułtowy” – majątek o łącznej wartości księgowej netto [...]TIP zł na dzień 2 grudnia 2018 r.
 - ✓ oznaczoną część zakładu górniczego KWK „Mysłowice-Wesoła” – majątek o łącznej wartości księgowej netto [...]TIP zł na dzień 2 grudnia 2018 r.

W latach 2018-2020 PGG sprzedała na rzecz osób fizycznych i prawnych 17 nieruchomości o łącznej wartości księgowej [...]TIP zł⁷², uzyskując z tego tytułu przychody w łącznej kwocie [...]TIP zł (brutto)⁷³.

⁷⁰ Zakład Górniczych Robót Inwestycyjnych (zwany dalej: „ZGRI”) oraz ZRP.

⁷¹ Na skutek odejść pracowników na emeryturę i nie przyjmowanie nowych.

⁷² [...]TIP (3 działki) w 2018 r., [...]TIP zł (6 działek) w 2019 r. i [...]TIP zł (8 działek) w 2020 r.

⁷³ [...]TIP zł (3 działki) w 2018 r., [...]TIP zł (6 działek) w 2019 r. i [...]TIP zł (8 działek) w 2020 r.

W latach 2019-2020 PGG nie dokonywała zbycia aktywów o charakterze nieprodukcyjnym na rzecz SRK i Skarbu Państwa.

W 2018 r. i 2019 r. PGG nie przekazywała też aktywów o charakterze nieprodukcyjnym na rzecz Gmin i Skarbu Państwa, w tym zasobów mieszkaniowych, a także nie sprzedawała na rzecz innych podmiotów gospodarczych majątku socjalno-bytowego z zachowaniem praw lokatorów⁷⁴.

W 2020 r. PGG dokonała zamiany nieruchomości z Gminą Rybnik, która dotyczyła przekazania praw do 43 działek o łącznej powierzchni 6,5 ha.

(akta kontroli: tom I str. 164-165, tom IV str. 492-494)

- regulowanie stanu prawnego majątku. W latach 2018-2020 roku PGG realizowała postanowienia *Umowy sprzedaży przedsiębiorstwa Kompanii Węglowej S.A.* z 29 kwietnia 2016 r., zawartej pomiędzy PGG, a KW, której następcą prawnym była SRK. W ramach tej umowy nabyto nieodpłatnie od SRK nieruchomości o łącznej powierzchni 2,4 ha. Kontynuowane były też czynności mające na celu przeniesienie przez SRK praw do kolejnych nieruchomości na zasadach wynikających z ww. umowy, po wcześniejszym uregulowaniu ich stanów prawnych przez SRK.

(akta kontroli: tom I str. 165, tom IV str. 494)

- redukcję funkcji administracyjnych i dostosowanie struktur organizacyjnych. Zmiany w strukturze organizacyjnej były sukcesywnie wdrażane celem dostosowania jej do zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i skali działalności *Spółki*. Wynikało to również z przekazania części majątku do SRK oraz utworzenia kopalń zespolonych.

(akta kontroli: tom I str. 165)

- działania w zakresie wykorzystania nowych technologii w procesie zakupowym. W ramach tych działań PGG wprowadziła:

- ✓ aukcję tzw. „japońską”⁷⁵, jako sposób na ustalanie ceny w postępowaniach nieobjętych prawem zamówień publicznych,
- ✓ umowę z e-podpisem, jako rozwiązanie umożliwiające podpisanie umowy kwalifikowanym podpisem elektronicznym poprzez platformę przetargową,
- ✓ projekt informatyczny *Atomizacja*, który od IV kw. 2019 r. umożliwia funkcjonalne połączenie informatycznych systemów wykorzystywanych do planowania i rozliczania zamówień dotyczących usług, robót budowlanych, leasingu, zakupów materiałów i dostaw w systemie SZYK2 oraz tworzenie *Centralnego Planu Zamówień* w obszarach usług i materiałów, bieżący nadzór nad realizacją przyjętych budżetów w PTE i możliwość uruchamiania wniosków dla postępowań zakupowych do poziomu wolnych środków ujętych w *Planie Zamówień*.

- optymalizację struktur organizacyjnych *Spółki* w obszarze zatrudnienia, co opisano w dalszej części nin. wystąpienia. PGG prowadziła też działania mające na celu centralizację powtarzających się rodzajów czynności,

⁷⁴ PGG od początku swojej działalności (od 2016 r.) nie posiadała i nie posiada nadal w swoich aktywach zasobów o charakterze socjalno-bytowym, w tym zasobów mieszkaniowych.

⁷⁵ Aukcja japońska, to typ aukcji, który może odbyć się nawet przy uczestnictwie jednego oferenta. Składanie ofert, polega na zaakceptowaniu proponowanej przez system wartości. Wartość aukcji obniżana jest systematycznie o określony odstęp czasu. Oferenci chcąc uczestniczyć w aukcji, akceptują kolejne postąpienia, proponowane przez system, a nie potwierdzenie aktualnej wartości spowoduje wykluczenie oferenta. Wygrywa ten oferent, który potwierdzi jako ostatni proponowaną przez system cenę.

takich jak np. obsługa programów rejestracji pracowników tzw. *markowni* przez Zakład Informatyki i Telekomunikacji,

(akta kontroli: tom I str. 168)

c) Działanie - *Zmiany organizacyjne oraz technologiczne w ramach poszczególnych spółek*. W okresie objętym kontrolą PGG prowadziła:

- w ramach integracji technicznej kopalń, modernizacji infrastruktury dołowej oraz modernizacji podziemnego układu transportowego dla zintegrowania kopalń w kopalnię zespolone zrealizowano takie działania jak:
 - w 2016 r. powołano kopalnię zespolone KWK „ROW”, KWK „Ruda” i KWK „Piast-Ziemowit”,
 - w 2018 r. po przekazaniu KWK „Wieczorek” do SRK, wyodrębnioną część podziemną tej kopalni przyłączono do KWK „Murcki-Staszic”,
 - w 2021 r. powołano kopalnię zespoloną KWK „Staszic-Wujek”, w skład której weszły kopalnie „Murcki-Staszic” i „Wujek”,
 - w ramach procesów integracyjnych wykonano m.in.:
 - ✓ ciąg wyrobisk odstawczych z KWK „Wieczorek” do KWK „Murcki-Staszic”;
 - ✓ w KWK „Ruda” ciąg wyrobisk odstawczo-transportowych i wentylacyjnych z Ruchu „Pokój” do Ruchu „Bielszowice”;
 - ✓ w KWK „Ruda” ciąg wyrobisk wentylacyjno-transportowych pomiędzy Ruchem „Bielszowice” a Ruchem „Halemba”;
 - ✓ w KWK „ROW” odprowadzenie wód dołowych z sąsiednich ruchów na Ruch „Rydułtowy”.

(akta kontroli: tom I str. 166, tom IV 496-497)

- nieodpłatnie przekazano na rzecz SRK, w trybie *ustawy o funkcjonowaniu gwk, kopalnie*:
 - ✓ KWK Śląsk;
 - ✓ KWK Wieczorek („KWK Wieczorek II”);
 - ✓ oznaczoną część zakładu górniczego KWK „ROW” Ruch Rydułtowy („KWK Rydułtowy I”);
 - ✓ oznaczoną część zakładu górniczego KWK Mysłowice-Wesoła („KWK Mysłowice-Wesoła I”).

(akta kontroli: tom I str. 164, tom IV str. 494-495)

d) Działanie - *Stabilizacja finansowa i optymalizacja kapitałowa*. W ramach realizacji tego działania PPG dokonywała w latach 2018-2021 aktualizacji dokumentów strategicznych i programowych, m.in. takich jak biznesplany i PTE.

e) Działanie - *Udostępnienie uzasadnionych ekonomicznie nowych partii złóż, w tym m.in. węgla typu 35 oraz wysokojakościowego węgla energetycznego oraz Pogłębianie szybów i zbudowanie nowych bądź rozbudowa poziomów wydobywczych w dotychczas eksploatowanych złożach*. Realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia zostały opisane w ramach realizacji Celu IV Programu.

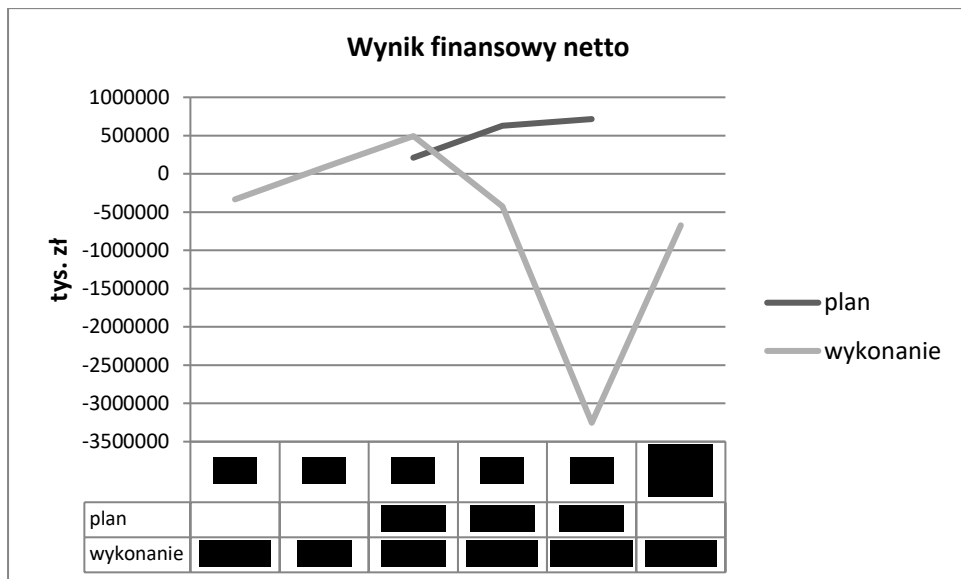
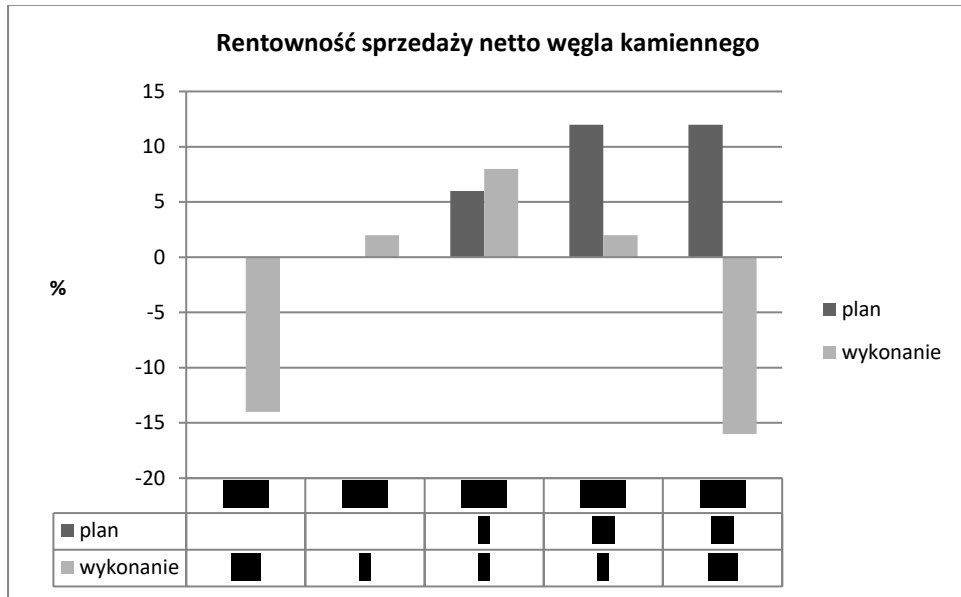
Dla oceny działań ujętych w Celu I Programu określone zostały wskaźniki ekonomiczno-finansowe w zakresie rentowności, płynności finansowej, nakładów inwestycyjnych i poziomu kapitałów.

Osiągnięte przez Spółkę w poszczególnych latach wielkości tych wskaźników⁷⁶, w porównaniu do danych prognozowanych przedstawionych przez PGG w tablicach

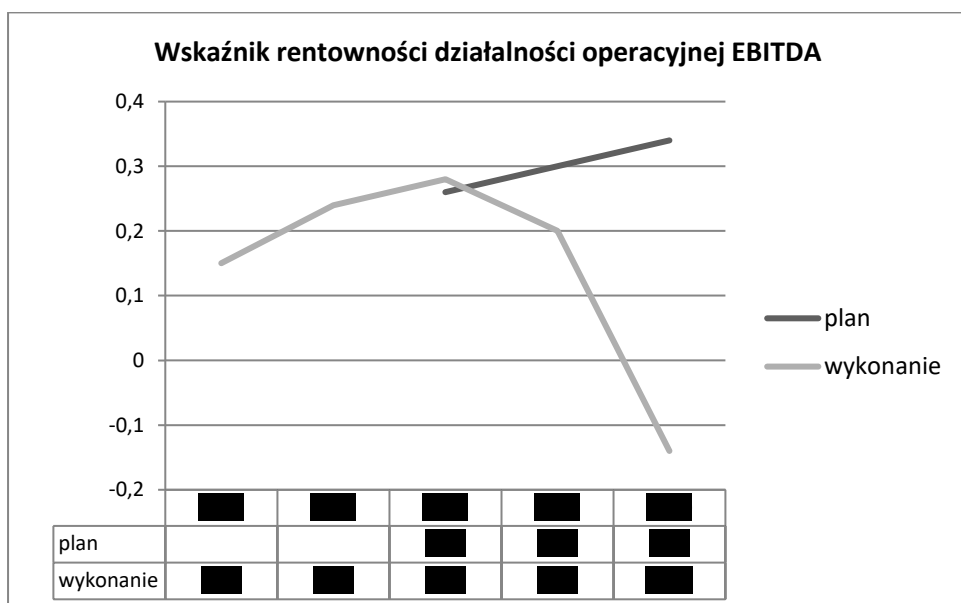
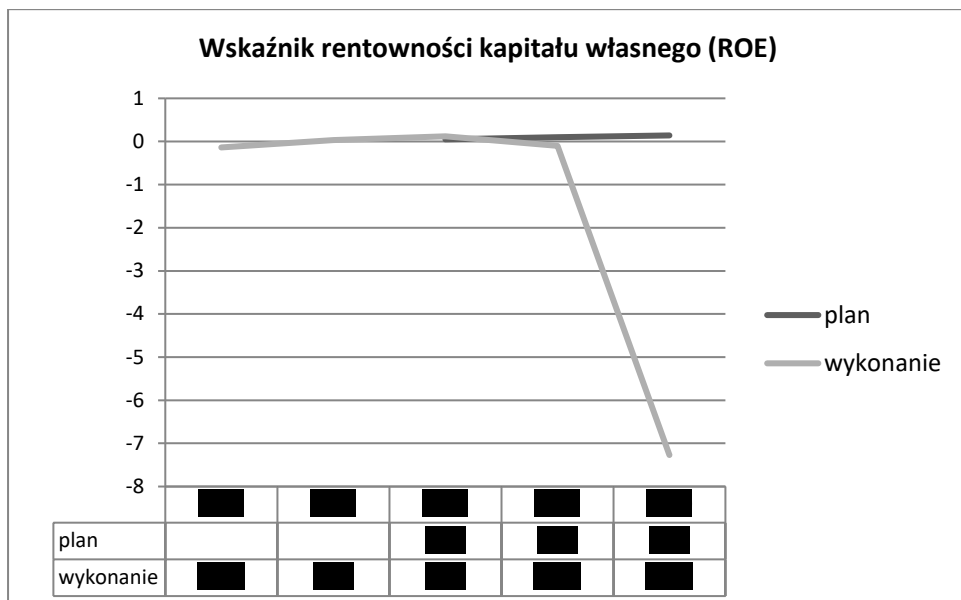
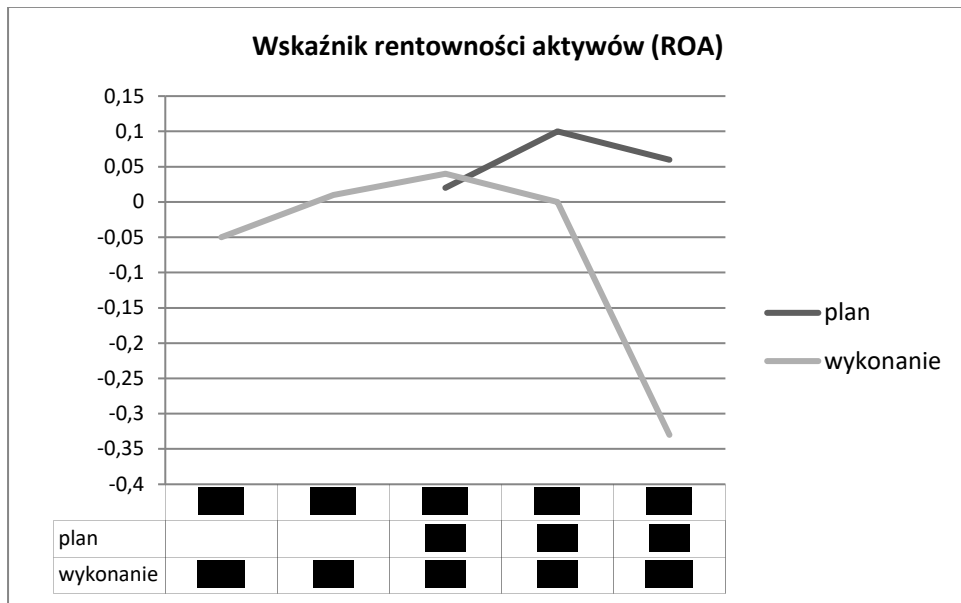
⁷⁶ Oznaczonych na wykresach jako „wykonanie”.

przekazanych do ARP w 2018 r.⁷⁷ zamieszczono na zawartych w niniejszym wystąpieniu wykresach.

Odnotowane w latach 2018-2020 wartości wskaźników służących do pomiaru rentowności kształtowały się następująco:

⁷⁷ Oznaczonych na wykresach jako „plan”.

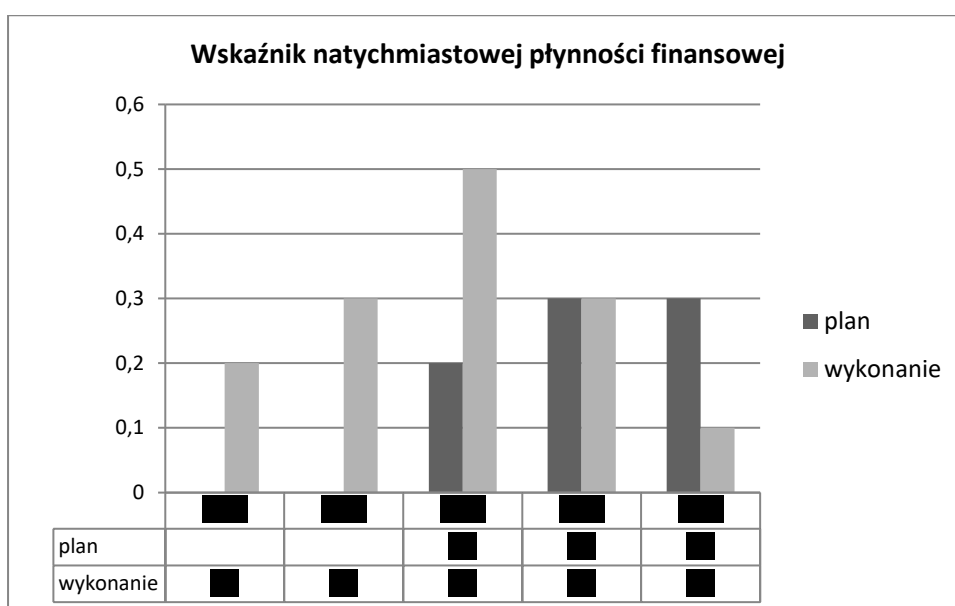
W 2018 r. wskaźniki te wykazywały wielkości wyższe od wielkości przyjętych na te lata⁷⁸. I tak:

- rentowność działalności operacyjnej EBIDTA, rentowność sprzedaży netto węgla kamiennego, rentowność aktywów ROA oraz rentowność kapitału własnego ROE były wyższe od wielkości założonych. Przyczyną takiej sytuacji był wzrost ceny sprzedaży węgla w stosunku do cen zakładanych, co skutkowało uzyskaniem wyższego niż zakładano wyniku na sprzedaży węgla,
- w roku tym również stopa zwrotu poniesionych kosztów sprzedanego węgla, jednostkowy wynik ze sprzedaży węgla oraz wynik finansowy netto były wyższe niż zakładano.

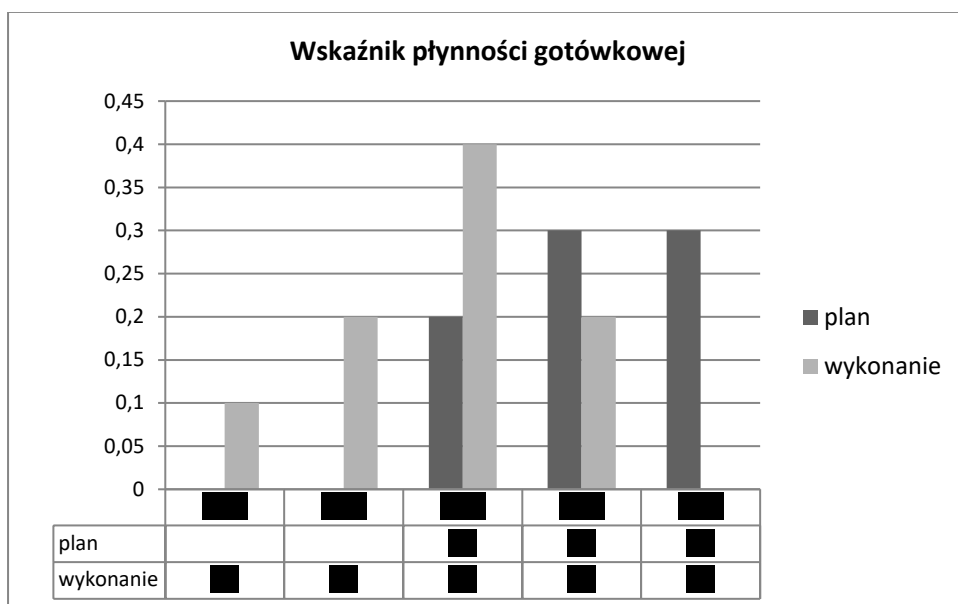
W latach 2019 i 2020 nastąpił spadek rentowności *Spółki* i obniżenie wszystkich wskaźników w stosunku do wielkości założonych. Przyczyną spadku wartości wyżej wymienionych wskaźników było obniżenie w tym okresie cen zbytu węgla o 2,5%, przy równoczesnym wzroście o 15,8% jednostkowego kosztu sprzedanego węgla.

W latach 2019-2020 PGG odnotowała też ujemny wynik finansowy netto. Ujemny wynik finansowy odnotowano również na dzień 30 września 2021 r.

W latach 2018-2020 wskaźniki do pomiaru płynności, tj. wskaźnik natychmiastowej płynności finansowej oraz wskaźnik płynności gotówkowej kształtowały się następująco:

⁷⁸ Plany wynikające z tablic przekazanych do ARP S.A. w związku z pismem ME z dnia 30 marca 2018 r.

Powyższe dane wskazują, że w 2018 r. wskaźniki te przyjmowały wielkości wyższe od zakładanych. Związane to było wysokim stanem depozytów bankowych oraz poziomem środków pieniężnych w banku i w kasie, co zwiększało zdolność spółki do regulacji bieżących zobowiązań, a także z nieodpłatnym przekazaniem do SRK znacznej części aktywów generujących istotne koszty.

W latach 2019 i 2020 wskaźnik płynności gotówkowej był niższy od zakładanego, natomiast wskaźnik natychmiastowej płynności gotówkowej osiągnął w tych latach wielkość założoną. Wpływ na to miało obniżenie stanu środków pieniężnych oraz depozytów bankowych i mogło powodować zmniejszenie zdolności do regulowania bieżących zobowiązań.

W latach 2018-2020 zakładano zmniejszenie się ujemnych wartości kapitału obrotowego netto o 25,0%, jednakże założeń tych *Spółce* nie udało się zrealizować. W efekcie nastąpił ich wzrost o 415,7%, co świadczyło o finansowaniu części aktywów bieżących zobowiązaniami bieżącymi. Według stanu na 30 września 2021 r. kapitał obrotowy netto był ujemny.

(akta kontroli: tom I str. 228-232, 583-484, 586-591, tom IV str. 508)

1.2.2 Cel szczegółowy II: Integracja pionowa górnictwa i energetyki oraz stworzenie efektywnego modelu grupy węglowo-koksowej.

Działania prowadzące do docelowego modelu funkcjonalnego zintegrowanego sektora paliwo-energetycznego oraz budowy efektywnego modelu węglowo-koksowego stanowiły kompetencję Skarbu Państwa, jako bezpośredniego lub pośredniego właściciela lub głównego udziałowca spółek węglowych. Niemniej jednak, PGG analizowała w latach 2018-2019 możliwość nabycia czterech spółek⁷⁹ działających na rynku sprzedaży węgla i usług okołogórnictwowych i włączenie ich w strukturę grupy kapitałowej. *Spółka* przeprowadziła w tym celu badania due diligence⁸⁰, sporządzono w stosunku do podmiotów będących przedmiotem jej zainteresowania uzasadnienia biznesowe transakcji, sporządzano wyceny pre-money⁸¹ oraz wyceny wartości z uwzględnieniem efektów synergii wynikających z realizacji transakcji. Rozpoczęto też rozmowy dotyczące ustalenia warunków transakcji, lecz nie przyniosły one oczekiwanych rezultatów i ostatecznie do tych

⁷⁹ Spółka zajmująca się specjalistycznymi robotami górniczymi, spółka świadcząca usługi ochrony, spółka świadcząca usługi transportowe oraz spółka zajmująca się produkcją ekopaliw i sprzedażą węgla.

⁸⁰ Kompleksowe badanie kondycji przedsiębiorstwa, które z reguły zlecane jest przez zewnętrznego inwestora zainteresowanego kupnem firmy. Kontrola obejmuje całe przedsiębiorstwo, dając całościowy obraz firmy.

⁸¹ Wartość pre-money to wartość przed dokonaniem inwestycji, która tę wartość zwiększy.

transakcji nie doszło. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że w ww. obszarach PGG oparła działania na funkcjonowaniu Zakładu Produkcji Ekopaliwa w Woli⁸², rozbudowie kompetencji i rozszerzeniu działalności ZGRI, a także na pozyskiwaniu usług górnictwowych, transportowych i ochrony na konkurencyjnym rynku zewnętrznym.

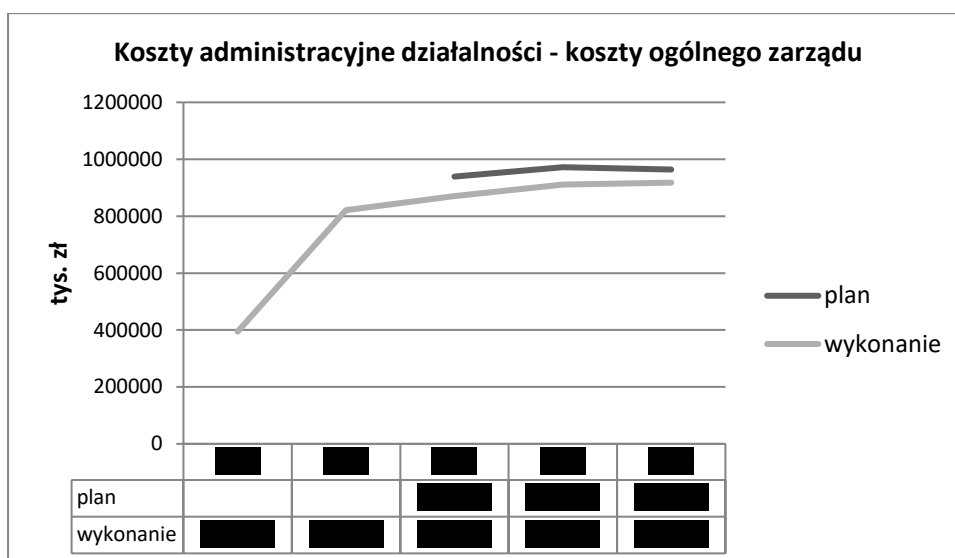
W 2019 r. analizowano też możliwość nabycia spółki w celu stworzenia warunków dla rozwoju działalności w obszarze dystrybucji paliw stałych w oparciu o produkcję PGG. Analizy te nie mogły być jednak kontynuowane z uwagi na niedostępność przez jej właściciela niezbędnych informacji.

(akta kontroli: tom I str. 162-193, tom V str. 165-170)

Dla działań ujętych w Celu II *Programu* określone zostały następujące wskaźniki:

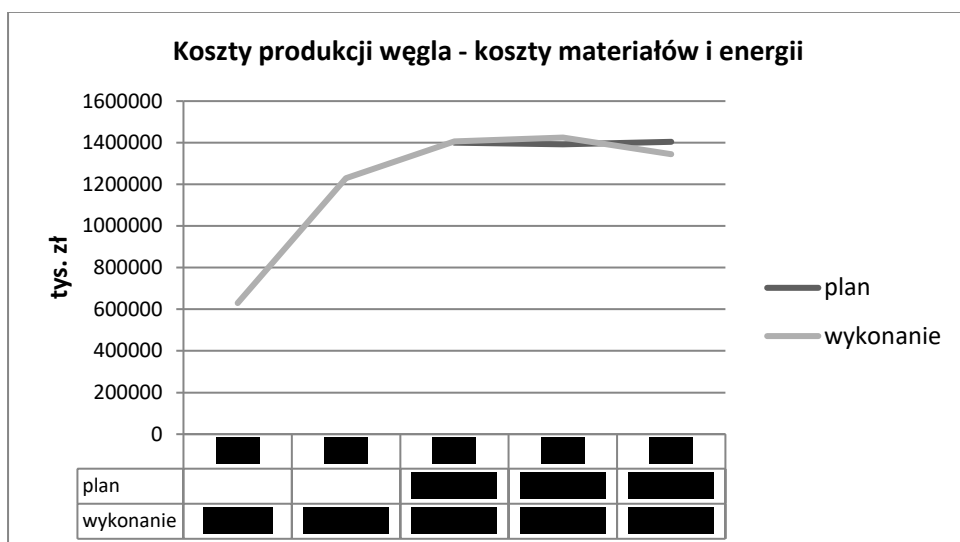
- koszty administracyjne działalności,
- koszty zużycia materiałów i energii,
- koszty usług obcych,
- przychody i wynik ze sprzedaży węgla.

W stosunku do wielkości założonych w tablicach przekazanych do ARP w 2018 r., w latach objętych kontrolą *Spółka* odnotowała następujący ich poziom:

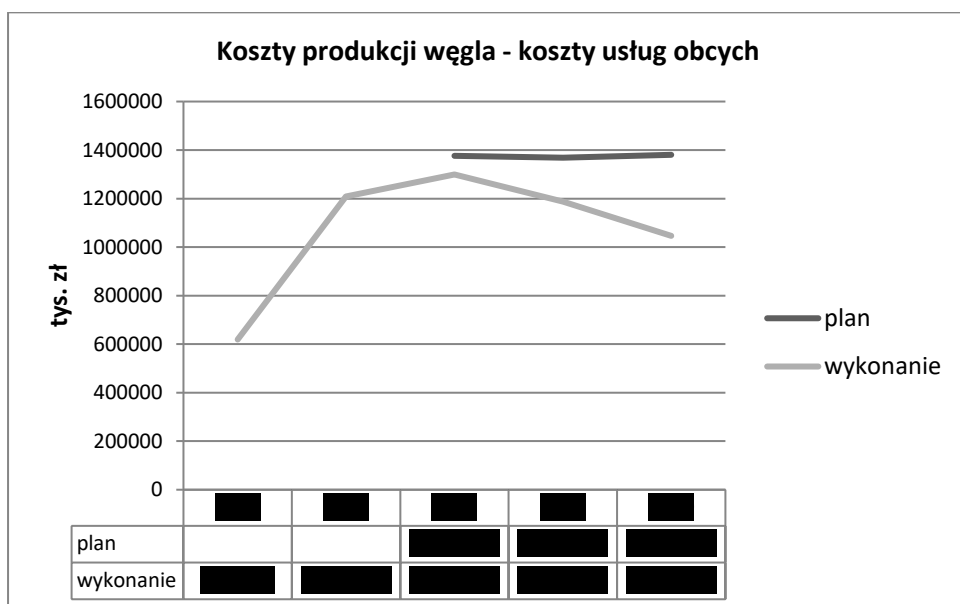

W latach 2018-2020 koszty związane z realizacją funkcji zarządczych i administracyjnych były niższe niż zakładano, odpowiednio o 7%, 6% i 5%.

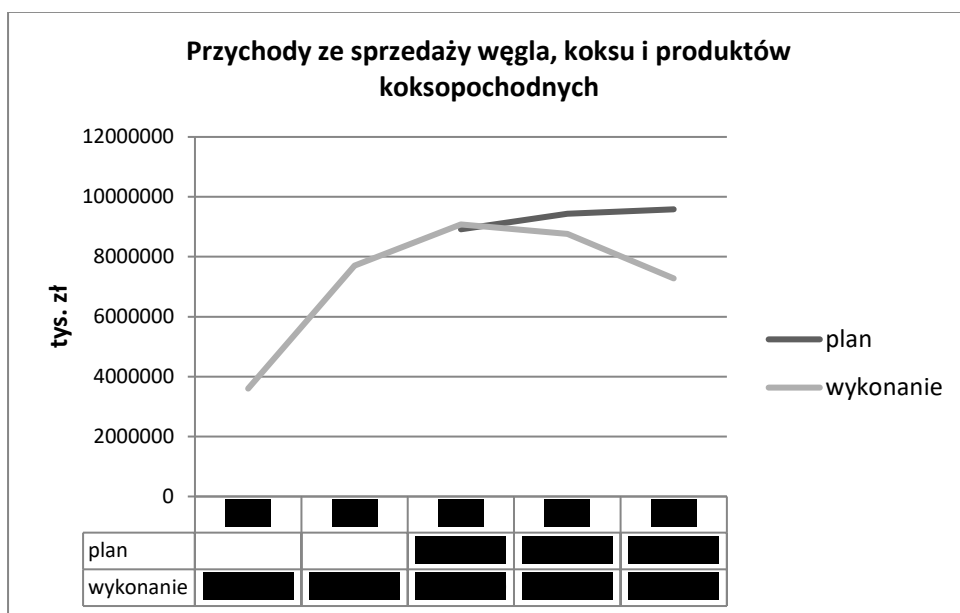
⁸² Produkcja i sprzedaż ekopaliw.

Koszty zużycia materiałów i energii związanych z produkcją węgla jedynie w 2019 r. były wyższe od założonych. W 2018 r. koszty te osiągnęły wielkość prognozowaną, natomiast w 2020 r. były niższe niż zakładano.

W latach 2018-2020 koszty usług obcych związane z produkcją węgla stanowiły, odpowiednio: 94,4%, 86,8% i 76% wielkości prognozowanych.

W 2018 r. Spółka odnotowała wzrost przychodów ze sprzedaży węgla o 18,1% w stosunku do założeń, a w 2019 r. i 2020 r. były one niższe odpowiednio o 9,0% i 24,1%. Przy utrzymujących się na stałym poziomie kosztach sprzedanego węgla⁸³ wynik ze sprzedaży węgla w pierwszych latach tego okresu zmniejszył się, aby w 2020 r. osiągnąć wartość ujemną. Wynikało to m.in. ze spadku popytu i sprzedaży węgla w związku z pandemią COVID-19⁸⁴.

(akta kontroli: tom I str. 233-234, 592-593)

1.2.3 Cel szczegółowy III: Zaspokojenie krajowych potrzeb na węgiel kamienny, w tym w szczególności do produkcji energii elektrycznej, ciepła oraz koksu.

Zgodnie z Programem, dwa kluczowe projekty pozwalające na realizację ww. celu to projekt Krajowy bilans energetyczny oraz Projekt Strategicznej polityki węglowej w obszarze produkcji energii elektrycznej, ciepłej, paliw płynnych i bazowych surowców chemicznych w Polsce. Projekty te nie zostały jednak zrealizowane. Wiceprezes Zarządu wyjaśnił, że miały one być realizowane na szczeblu krajowym i obejmować szereg podmiotów z szeroko rozumianego sektora energetycznego. Dodał też, że zagadnienia z tego zakresu zostały ujęte w postaci jednego dokumentu pn. *Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.*⁸⁵, który został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. Wskazał też, że Spółka konsultowała projekty tego dokumentu i uwzględniła jego założenia w swoich planach długoterminowych oraz, że w okresie objętym kontrolą Spółka sporządzała własne prognozy zapotrzebowania na produkowany węgiel, a przy ich opracowaniu uwzględniano zapisy zawarte w innych dokumentach strategicznych⁸⁶.

(akta kontroli tom V str. 70-77)

W przyjętych dokumentach strategicznych Spółka zakładała utrzymanie pozycji kluczowego dostawcy w krajowym systemie bezpieczeństwa energetycznego, poprzez precyzyjną identyfikację indywidualnych oczekiwań nabywców i zapewnienie klientom odpowiedniego bezpieczeństwa i jakości dostaw. Przyjęła też, że udział sprzedaży węgla energetycznego w zapotrzebowaniu krajowym utrzymywać się będzie na stałym poziomie 37-40%.

(akta kontroli tom I str. 293-354)

⁸³ 8,3-8,5 mld zł.

⁸⁴ Przy jednoczesnym spadku ceny zbytu węgla z 311 zł/tonę w 2018 r. do 309 zł/tonę w roku 2020.

⁸⁵ Zwana dalej: „PEP2040”.

⁸⁶ W tym: PEP2040, Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, a także projekt UE Zielony Ład.

W celu realizacji powyższych zamierzeń, w 2017 r. PGG zwróciła się do krajowych konsumentów miałów energetycznych (podmiotów z segmentu energetyki zawodowej, ciepłownictwa i przemysłu) z ofertą umów długoterminowych, zapewniających dostawy węgla z jej kopalń. Zawarte w jej wyniku umowy określiły zapotrzebowanie ilościowe w wieloletniej perspektywie oraz gwarantowały stronom stabilne warunki współpracy. Zawarcie umów długoterminowych na miał energetyczny miało strategiczne znaczenie dla PGG, dla której ten sortyment węgla stanowi ok. 75-80% całkowitej produkcji. Jednocześnie PGG - ze względu na czasochłonny proces dostosowania produkcji do zgłaszanych potrzeb ilościowych i jakościowych - dążyła do rezygnacji z umów spotowych.

Dostawy miałów energetycznych w ramach zawartych umów były realizowane na poziomie zgłaszanego zapotrzebowania. Odnotowany w okresie objętym kontrolą spadek zużycia energii elektrycznej i mniejsza produkcja energii elektrycznej z węgla kamiennego przyczyniły się do mniejszych zakupów w stopniu większym niż wynikało to z zawartych umów. W wyniku tego, od połowy 2019 roku na rynku krajowym doszło do nadwyżki podaży miałów energetycznych nad popytem. Zjawisko to nasiliło się wraz z pojawieniem się pandemii COVID-19 i spadkiem aktywności gospodarczej podmiotów z sektora przemysłowego.

Z końcem 2019 r., w związku ze spadającymi na rynkach światowych cenami węgla energetycznego, wystąpiła presja odbiorców węgla do renegotjacji cen oraz wystąpiło ryzyko wypowiedzenia zawartych umów i braku odbioru zakontraktowanego węgla. W efekcie, mimo że PGG ograniczyła produkcję i sprzedaż, odnotowano wzrastające zapasy surowca oraz pogorszenie wskaźników ekonomiczno-finansowych *Spółki*.

Sprzedaż węgla opałowego⁸⁷ dla osób fizycznych realizowana była na bazie zawartych umów poprzez sieć ASW, posiadających składy opałowe na terenie całego kraju. W związku z odnotowanymi w ww. okresie trudnościami w sprzedaży *Spółka* umożliwiła także bezpośredni zakup tego rodzaju węgla w kopalniach. Rozwijano też ofertę sprzedaży konfekcjonowanych paliw kwalifikowanych poprzez sklep internetowy. Równocześnie prowadzone były działania modernizacyjne i inwestycyjne w celu dostosowania oferty handlowej do przewidywanych zmian strukturalnych na rynku węgla opałowego, prowadzące do zwiększenia udziału w ofercie ekogroszków, w tym w postaci konfekcjonowanej.

W przypadku węgla koksowego, PGG posiadała zawarte z trzema koksowniami umowy długoterminowe, a z jedną współpracowała na podstawie umów rocznych. Możliwości produkcyjne węgla koksowego kopalń *Spółki* w całości zabezpieczyły ww. kontrakty. Mimo to, podobnie jak w przypadku węgla energetycznego, zapotrzebowanie na węgiel koksowy począwszy od IV kwartału 2019 r. znacząco spadło wraz z pojawieniem się pandemii COVID-19 i zmniejszeniem aktywności gospodarczej podmiotów z sektora przemysłowego. W efekcie koksownie w 2020 r. odbierały mniejsze ilości węgla niż wynikało to z kontraktacji.

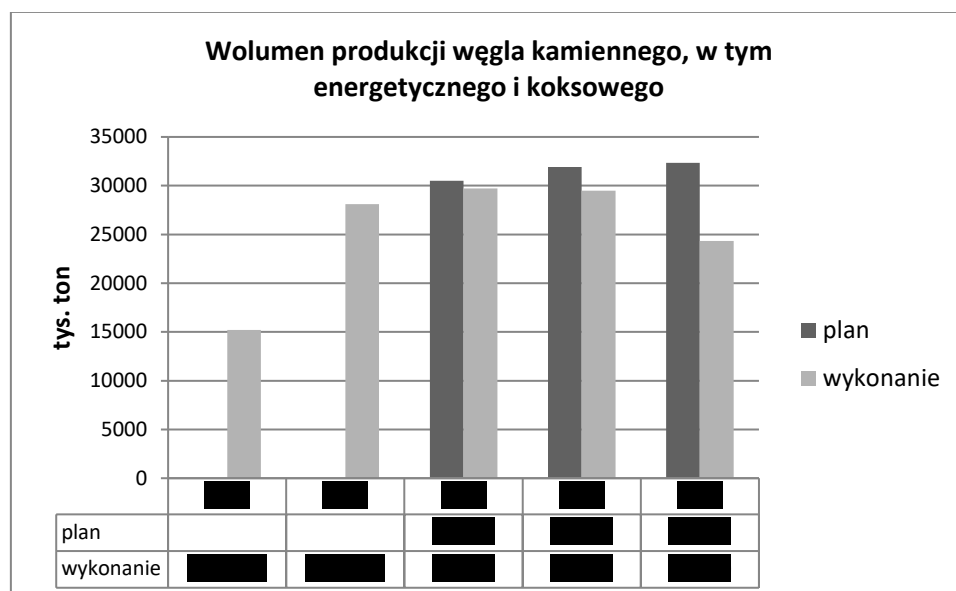
(akta kontroli: tom I str. 117, 142-143 i 170-171)

Poziom realizacji mierników zaspokojenia krajowych potrzeb na węgiel kamienny PGG w latach 2016-2021 (do 30 września) na tle założeń przyjętych w prognozach przekazanych do ARP w 2018 r. kształtował się następująco:

- 1) Wolumen produkcji węgla kamiennego, w tym energetycznego i koksowego⁸⁸

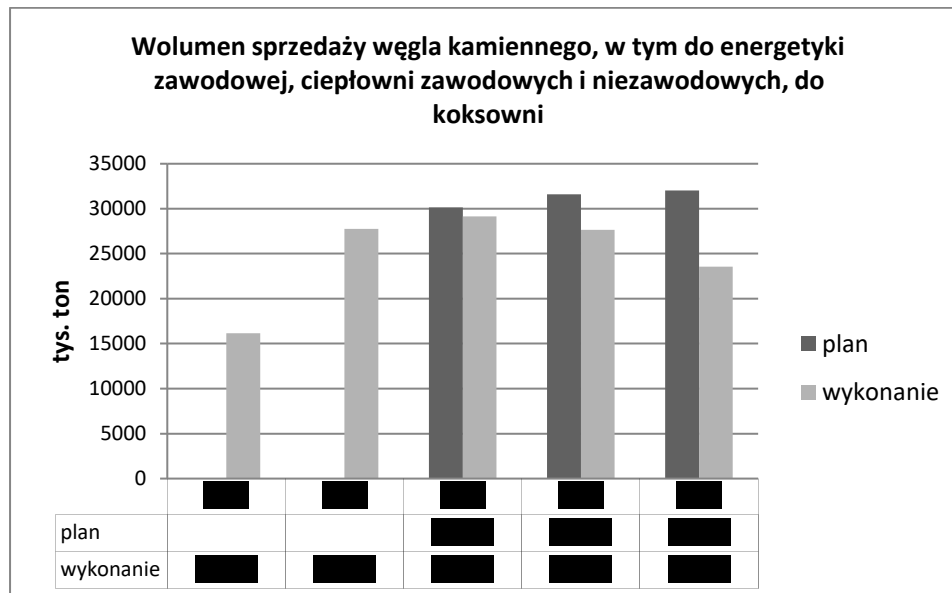
⁸⁷ Sortymenty grube i średnie.

⁸⁸ Ilość wyprodukowanego węgla kamiennego, w tym energetycznego i koksowego.

Na lata 2018-2020 r. PGG planowała coroczny wzrost produkcji węgla kamiennego. Mimo to, w latach 2018 i 2019 produkcja kształtowała się na podobnym poziomie i wynosiła odpowiednio 97%, i 92% wielkości założonej. W 2020 r. produkcja uległa znacznemu zmniejszeniu i wyniosła 75% wielkości prognozowanej. Produkcja węgla energetycznego była również niższa w podobnych proporcjach (98%, 93% i 77%), natomiast produkcja węgla koksowego była znacznie poniżej założonych wielkości – odpowiednio: 82%, 88% i 50%.

- 2) Wolumen sprzedaży węgla kamiennego, w tym do energetyki zawodowej, ciepłowni zawodowych i niezawodowych, do koksowni ⁸⁹

W związku z mniejszą od prognozowanej wielkością produkcji węgla, również sprzedaż węgla, w tym do energetyki zawodowej, ciepłowni zawodowych i niezawodowych, do koksowni była poniżej zakładanych wielkości i wyniosła, odpowiednio: 97%, 87% i 74%, przy czym sprzedaż węgla kamiennego do energetyki zawodowej wyniosła: 93%, 84% i 72% zakładanych wielkości, natomiast

⁸⁹ Ilość sprzedanego węgla w tym do energetyki zawodowej, ciepłowni zawodowych i niezawodowych, do koksowni.

sprzedaż węgla do ciepłowni zawodowych i niezawodowych wyniosła: 122%, 112% i 97% wielkości zakładanych. Wolumen sprzedaży węgla kamiennego do koksowni wyniósł odpowiednio 105%, 99% i 46% wielkości zakładanych.

(akta kontroli tom I str. 46-47, 71-72, 95-96 i tom III str. 235-236)

Wiceprezes Zarządu wyjaśnił, że wpływ na niższy od deklarowanego poziom wydobywania w kopalniach należących do PGG miały czynniki powiązane z polityką klimatyczną i otoczeniem rynkowym PGG, pandemią COVID-19 oraz trudniejsze niż przewidywane warunki geologiczno-górnictwa i zagrożenia naturalne (metanowe, tąpniętami, pożarowe). Wskazał też, że od 2019 r. wystąpiło zmniejszenie zapotrzebowania na węgiel, co spowodowało ograniczenia w produkcji i wzrost zapasów. Zmniejszenie popytu na węgiel krajowy wynikało też ze zwiększenia popytu na tańszy węgiel z importu. Niższe wydobywanie, a co za tym idzie niższa sprzedaż, nie spowodowały niewywiązania się przez PGG z postanowień umów zawartych z odbiorcami węgla. Dostawy węgla do kontrahentów mieściły się bowiem w zawartej w umowach tolerancji dostaw ([...] TP % ilości podstawowej). Wiceprezes Zarządu wyjaśnił też, że w przypadkach trudności w realizacji dostaw, wynikających zarówno z problemów wydobywczych, jak i z obniżonego zapotrzebowania na węgiel przez kontrahentów, PGG zawierał z nimi porozumienia w sprawie przesunięcia realizacji części dostaw węgla na późniejszy okres bez wzajemnego obciążania karami umownymi.

(akta kontroli tom V str. 60-68)

3) Wolumen produkcji i sprzedaży węglowych paliw certyfikowanych⁹⁰

Lp	Wyszczególnienie	Wykonanie		Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%
		2016	2017	2018	nianie	kol. 6/5	2019	nianie	kol. 9/8	2020	nianie	kol. 12/11
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Wskaźnik	Wolumen produkcji i sprzedaży węglowych paliw certyfikowanych	289	546	1838	1204	65%	2608	1388	53%	2674	1164	43%
Składowe do wskaźnika	Ilość węglowych paliw certyfikowanych wyprodukowanych	113	232	919	647	70%	1304	694	53%	1337	626	47%
	Ilość węglowych paliw certyfikowanych sprzedanych	176	314	919	557	61%	1304	694	53%	1337	538	40%

Na lata 2018-2020 r. PGG prognozowała coroczny wzrost ilości produkcji węglowych paliw certyfikowanych. Mimo to, *Spółka* zrealizowała w kolejnych latach tego okresu odpowiednio 65%, 53% i 43% zakładanych wielkości.

W 2019 produkcja tych paliw, w stosunku do wykonania w 2018 r. wzrosła o 7%, a w 2020 r. spadła o 3% w porównaniu do 2018 r. i o 9,8% w porównaniu do 2019 r. Wykonanie założonych wielkości produkcji wyniosło w latach 2018-2020, odpowiednio: 70%, 53% i 47%. Produkcja tych paliw poniżej zakładanych wielkości skutkowałą niższą ich sprzedażą wynoszącą odpowiednio 61%, 53% i 40% wielkości założonej.

(akta kontroli tom I str. 235-236)

Jako przyczynę niższej produkcji i sprzedaży paliw certyfikowanych, Wiceprezes Zarządu wskazał wysoką podaż tańszego odpowiednika z importu.

(akta kontroli tom V str. 68)

⁹⁰ Ilość węglowych paliw certyfikowanych wyprodukowanych i sprzedanych.

1.2.4 Cel szczegółowy IV: Zapewnienie dostępu do nowych złóż węgla oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu inwestycji tam, gdzie zapewnią one najwyższą efektywność ekonomiczną

W celu zapewnienia oczekiwanego poziomu produkcji, Spółka występowała z wnioskami o wydłużenie koncesji na wydobywanie węgla kamiennego⁹¹. Wszystkie koncesje, o których zmianę w powyższym zakresie wnioskowano, zostały wydłużone. Dotyczyło to złóż węgla będących w obszarze działania KWK Ruda⁹², KWK „Piast-Ziemowit”⁹³, KWK „ROW”⁹⁴, KWK „Sośnica”⁹⁵, KWK „Bolesław Śmiały”⁹⁶, KWK „Murcki-Staszic”⁹⁷, KWK „Mysłowice-Wesoła”⁹⁸ i KWK „Wujek”⁹⁹. Na koniec 2020 r. PGG posiadała 23 udokumentowane złoża węgla kamiennego, w tym 19 złóż czynnych w granicach ośmiu kopalń, w tym trzech wieloruchowych. Szacunkowy stan zasobów operatywnych w złożu na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił ok. 1 094,3 mln ton.

(akta kontroli: tom I str. 111, 118-120, 134, 143-145, 171-173)

Strategia 2017 zakładała konieczność ustabilizowania produkcji węgla poprzez pozyskanie koncesji wydobywczych dotyczących nowych złóż, zapewniających oczekiwany poziom produkcji. W strategii tej wskazano też, że połączenia kopalń umożliwiają podjęcie eksploatacji w rejonach przygranicznych oraz w filarach szybów przewidzianych do likwidacji oraz że pozyskane koncesje zwiększą żywotność: KWK „Piast-Ziemowit”, KWK „Ruda”, KWK „Bolesław Śmiały” i KWK „Murcki-Staszic”. W ramach realizacji tych zamierzeń:

- 1) złóże „Imielin Północ”¹⁰⁰ - Spółka pozyskała koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża. Sporządzono dokumentację geologiczną złoża, która została zatwierdzona przez Ministra Środowiska. Opracowany został też *Raport oddziaływania na środowisko*, w oparciu o który Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach¹⁰¹ wydał decyzję¹⁰² o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. *Wydobywanie węgla kamiennego ze złoża Imielin Północ*. Dnia 31 stycznia 2020 r. Spółka złożyła w Ministerstwie Środowiska wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla kamiennego z ww. złoża. Decyzją z 5 listopada 2020 r.¹⁰³ w wyniku złożonych odwołań Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska¹⁰⁴ uchylił decyzję RDOŚ w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji. 30 marca 2021 r. Minister Klimatu i Środowiska¹⁰⁵ zawiesił z urzędu postępowanie administracyjne o udzielenie koncesji na wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Imielin Północ”. Postępowanie to, według stanu na 22 listopada 2021 r., było nadal zawieszona.

⁹¹ Oraz metanu jako kopaliny towarzyszącej.

⁹² Obszary górnicze: „Zabrze-Bielszowice”, „Halemba”, „Halemba II”, „Śmitowice” i „Pokój”.

⁹³ Obszary górnicze: „Piast”, „Ziemowit” i „Imielin Południe”.

⁹⁴ Obszary górnicze: „Jankowice”, „Chwałowice 1”, „Marcel 1” i „Rydułtowy 1”.

⁹⁵ Obszar górniczy „Sośnica”.

⁹⁶ Obszary górnicze: „Bolesław Śmiały” i „Łaziska”.

⁹⁷ Obszary górnicze: „Murcki”, „Staszic” i „Wieczorek”.

⁹⁸ Obszar górniczy „Wesoła”.

⁹⁹ Obszar górniczy „Wujek” – część „Stara Ligota”.

¹⁰⁰ Zlokalizowane na północny-wschód od KWK „Piast-Ziemowit”.

¹⁰¹ Zwany dalej: „RDOŚ”.

¹⁰² Dnia 1 października 2018 r. (znak: WOOŚ.4235.4.2017.AM.66).

¹⁰³ Nr DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.145.2018.KN.235.

¹⁰⁴ Zwany dalej: „GDOŚ”.

¹⁰⁵ Zwany dalej: „MKiŚ”.

2) złoże „Za Rowem Bełckim”¹⁰⁶ – Spółka pozyskała koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złożeń. Sporządzono dokumentację geologiczną złożeń oraz *Analizę techniczno-ekonomiczną opłacalności eksploatacji złożeń Za Rowem Bełckim z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z ochrony środowiska*. Zarząd PGG 11 lutego 2020 r. wyraził zgodę na podjęcie działań zmierzających do pozyskania koncesji na wydobywanie węgla kamiennego z tego złożeń¹⁰⁷. Na jej podstawie PGG podpisała ze Skarbem Państwa – Ministrem Środowiska *Umowę o korzystanie za wynagrodzeniem z informacji geologicznej dotyczącej złożeń węgla kamiennego Za Rowem Bełckim*¹⁰⁸. Sporządzono też *Dodatek nr 2 do dokumentacji geologicznej złożeń węgla kamiennego Za Rowem Bełckim*, który został zatwierdzony decyzją MKiŚ¹⁰⁹. Według stanu na 22 listopada 2021 r., w Spółce prowadzono postępowanie w celu wyłonienia wykonawcy opracowania pn. *Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko wraz z uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu węgla kamiennego ze złożeń węgla kamiennego Za Rowem Bełckim*.

(akta kontroli tom I str. 171-173, 361-365, 372, 382-391,
tom V str. 119, 130-131, 143-144)

W przypadku złożeń w obszarze górniczym „Piaś”, dla którego Spółka posiadała dokumentację geologiczną do głębokości 1 000 m, pozyskano koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złożeń poniżej głębokości udokumentowania, tj. do 1 300 m. Termin ważności przedmiotowej koncesji, decyzją MKiŚ z 9 kwietnia 2021 r., został wydłużony do 31 marca 2024 r.

(akta kontroli: tom I str. 171, tom V str. 150, 153, 157-160)

W latach 2018-2021 (do 30 września) PGG realizowała 13 inwestycji, o łącznej planowanej wartości [...] TP zł, mających na celu udostępnienie nowych złóż węgla¹¹⁰. Do końca III kw. 2021 r. realizacja nakładów na te inwestycje wyniosła [...] TP zł¹¹¹:

- w KWK „Piaś-Ziemowit”: *Udostępnienie zasobów w filarze pod zakładem NITROERG – Ruch Piaś oraz Udostępnienie i eksploatacja pokładu 215 w części zachodniej obszaru Bieruń II (poziom 800 m) – Ruch Piaś,*
- w KWK „Ruda”: *Udostępnienie pokładu 405/L (wraz z budową klimatyzacji grupowej etap I) – Ruch Halemba oraz Udostępnienie pokładu 410/K (wraz z budową klimatyzacji grupowej etap II) – Ruch Halemba,*
- w KWK „ROW”: *Integracja techniczna Ruchu Chwałowice z Ruchem Jankowice (poziom 700 m), Integracja techniczna Ruchu Marcel z Ruchem Rydułtowy, Budowa poziomu 880 – Ruchy: Chwałowice i Jankowice, Rozbudowa poziomu 700 – Ruch Chwałowice oraz Udostępnienie zasobów w części marklowickiej partia C i W – Ruch Marcel,*
- w KWK „Staszic-Wujek”: *Rozbudowa poziomu 900 m, udostępnienie i eksploatacja pokładów 501 i 501, w polu S i C-płn. - Ruch Murcki-Staszic oraz Udostępnienie pokładu 407/L - Ruch Wujek,*

¹⁰⁶ Zlokalizowane na południe od KWK „Bolesław Śmiały”.

¹⁰⁷ Uchwała nr 284/2020.

¹⁰⁸ Umowa nr 1488/IG/2020.

¹⁰⁹ Z dnia 24 lutego 2021 r. (znak: DGK -8.734.6.2021.AJ).

¹¹⁰ Dane pochodzą ze sprawozdania *Realizacja Programu dla sektora górnictwa węgla kamiennego w Polsce z maja 2021 r.* sporządzonego dla Ministerstwa Aktywów Państwowych, *Kwartalnego pakietu informacyjnego PGG za wrzesień i I-IX 2021 r.* oraz z zestawienia sporządzonego przez PGG na cele niniejszej kontroli NIK.

¹¹¹ Nakłady liczone od rozpoczęcia poszczególnych inwestycji.

- w KWK „Mysłowice-Wesoła”: *Kompleksowe udostępnienie partii C oraz Kompleksowe udostępnienie partii S.*

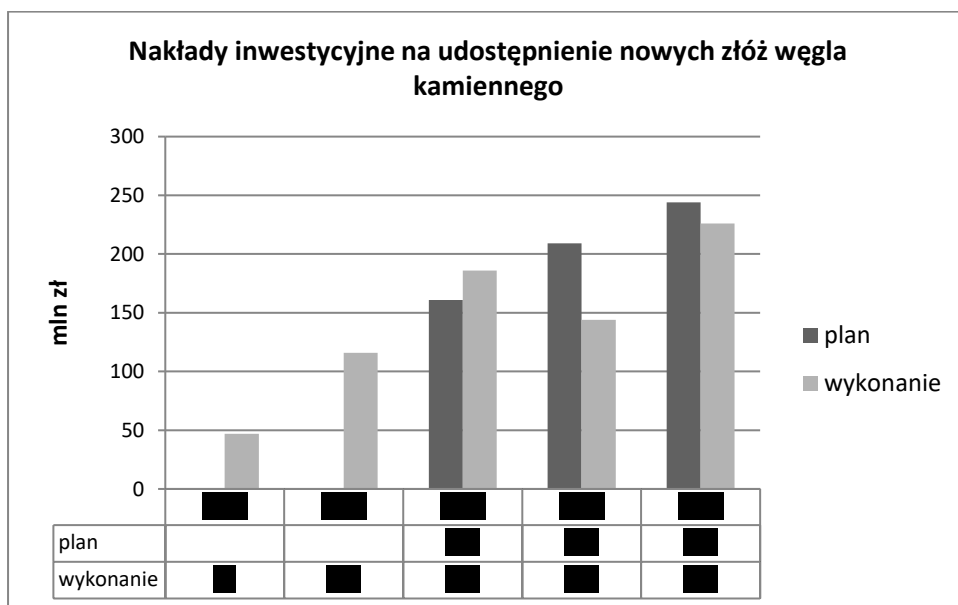
(akta kontroli tom I str. 172, tom III str. 37-39, tom V str. 110-111, 117)

PGG nie korzystała z kluczowych projektów określonych w Programie dla celu szczegółowego IV. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że: *dostęp do wymienionych dokumentów był dla PGG zbędny. Plany rozwojowe Spółka opierała o nowe złoża przylegające do posiadanych obszarów górniczych, co do których posiadała niezbędną wiedzę. (...) Spółka, w związku z faktem dysponowania zasobami operatywnymi w złożach, na które posiada koncesje wydobywcze, na poziomie ok. 1,5 mld ton węgla, kontynuuje działania podjęte [wcześniej] przez Zarządy KW S.A. oraz KHW S.A. (w tym [dotyczące] złoża „Imielin Północ” oraz „Za Rowem Bełckim”). Posiadane zasoby zabezpieczają wydobywanie kopalń w zakresie ich nominalnej żywotności.*

(akta kontroli tom V str. 109, 113-114, 118, 122-123)

Działania Spółki zapewniające dostęp do nowych złóż węgla obrazują uzyskane przez nią wskaźniki:

1) Nakłady inwestycyjne na udostępnienie nowych złóż węgla kamiennego¹¹²

W 2018 r. wielkość poniesionych nakładów inwestycyjnych na udostępnienie nowych złóż była wyższa od założonej o 15%. Było to spowodowane szerszym zakresem prowadzonych robót udostępniających partię C i S w KWK „Mysłowice-Wesoła” oraz robót przy pogłębianiu szybu VIII w KWK „ROW” Ruch „Jankowice”.

W 2019 r. nakłady na te działania były o 31% niższe niż założono. Przyczyną tego był brak wykonawców zewnętrznych do realizacji:

- wyrobisk głównych na projektowanym w KWK „Murcki-Staszic” poziomie 1080,
- robót modernizacyjnych dotyczących szybu VII w ww. kopalni;
- opóźnienie prowadzonych w KWK „Piast-Ziemowit” Ruch Piast robót związanych z udostępnieniem zasobów pod filarem ochronnym NITROERG i udostępnieniem pokładu 215 z poziomu 800. Zadania te zostały przesunięte na kolejne lata.

¹¹² Wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa górnicze na udostępnienie nowych złóż.

W 2020 r. wielkość poniesionych nakładów inwestycyjnych była niższa o 8% od zakładanych, co było spowodowane nie zrealizowaniem w KWK „Murcki-Staszic” zadań związanych z pracami w szybie VII oraz w wyrobiskach na poziomie 800.

(akta kontroli: tom I str. 237, tom V str. 109, 114)

2) Udostępnione zasoby węgla kamiennego¹¹³

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%
		2018			kol.4/3	2019			kol.6/5	2020
1	2	3	4	5	5	6	7	8	9	10
Zasoby przemysłowe udostępnione w efekcie inwestycji	tys. ton	nie planowano	0	x	nie planowano	0	x	11 147	0	x
Zasoby operatywne udostępnione w efekcie inwestycji	tys. ton	nie planowano	58 860	x	nie planowano	22 959	x	6 000	20 165	336%

Wielkość udostępnianych zasobów przemysłowych węgla nie była w Spółce szacowana, ponieważ – jak wyjaśnił Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych - zasoby te były w dyspozycji Spółki zgodnie z posiadanymi koncesjami. Zasoby przemysłowe zostały zaplanowane na 2020 r. w związku z oczekiwanym uzyskaniem w tym roku nowej koncesji na złożę „Śmiłowice” oraz poszerzeniem koncesji posiadanych.

W latach 2018-2020 wielkość udostępnionych w wyniku realizowanych inwestycji zasobów operatywnych węgla kamiennego systematycznie się zmniejszała. W 2018 r. udostępniono 58 860 tys. ton, w 2019 r. – 22 959 tys. ton, tj. o 35 901 tys. ton mniej (o 61%) niż w roku poprzednim, a w 2020 r. 20 165 tys. ton, tj. o 2 794 tys. ton mniej niż w 2019 r. (o 12,2%).

(akta kontroli tom I str. 237, tom V str. 109-110, 115)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że: *stan udostępnionych zasobów operatywnych zabezpieczał produkcję na okres minimum czterech lat. (...) W ramach działalności inwestycyjnej udostępniane są kolejne zasoby operatywne zgodnie z aktualizowanymi na bieżąco długoterminowymi planami produkcyjnymi. Wykonywanie robót udostępniających na potrzeby odległych projektów eksploatacyjnych jest nieuzasadnione zarówno z punktu widzenia ekonomiczno-finansowego (przedwczesne wydatkowanie środków finansowych), jak i technicznego (konieczność utrzymywania, przewietrzania czy zabezpieczania niewykorzystanych jeszcze wyrobisk, potencjalna degradacja, występowanie zagrożeń). (...) Ponadto zwracamy uwagę, iż w roku 2019 nastąpił istotny spadek zapotrzebowania na węgiel, co obniżyło stopień szczywania udostępnionych zasobów węgla (spadek ten został jeszcze pogłębiony w roku 2020). Ponadto przyjęty w 2020 r. program restrukturyzacji sektora wydobywczego, a zwłaszcza kopalń PGG i perspektywiczny dalszy spadek zapotrzebowania na węgiel spowodował, że nadmierne i przedwczesne w stosunku do potrzeb udostępnianie zasobów węgla można by uznać za działanie na szkodę Spółki. W naszej ocenie Spółka zachowała równowagę pomiędzy wielkością zasobów udostępnionych, a bieżącymi i przyszłymi potrzebami eksploatacyjnymi.*

(akta kontroli tom V str. 118, 123-124)

W 2020 r. zakładana ilość udostępnionych w efekcie inwestycji zasobów operatywnych węgla wynosiła 6 mln ton, a wykonanie 20,2 mln ton, tj. o 236,7%

¹¹³ Szacowana wielkość zasobów przemysłowych i operatywnych udostępnionych w efekcie inwestycji.

więcej. Przyczyną większej, niż zakładana, ilości udostępnionych zasobów operatywnych węgla było wcześniejsze ukończenie robót górniczych udostępniających pokład 405/L w KWK „Ruda” Ruch „Halemba” oraz szerszy zakres robót górniczych udostępniających pokłady dostępne z budowanego poziomu 880 dla KWK „ROW” Ruch „Jankowice”.

(akta kontroli tom I str. 237, tom V str. 110, 115)

3) Wskaźnik odtworzenia zasobów¹¹⁴

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%	
			2018	nianie	kol.5/4	2019	nianie	kol.8/7	2020	nianie	kol.11/10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Wskaźnik 3	1	Wskaźnik odtworzenia zasobów	X	3,8	4,3	113%	4,0	4,1	103%	4,0	4,8	120%
Składowe do wskaźnika	2	Udostępnione zasoby węgla kamiennego	tys. ton	115 940	127 492	110%	127 712	120 951	95%	129 380	116 785	90%
	3	Wydobycie węgla kamiennego	tys. ton	30 511	29 710	97%	31 928	29 500	92%	32 345	24 330	75%

Ilość udostępnionych w latach 2018-2020 zasobów węgla kamiennego systematycznie zmniejszała się, mimo zakładanego na te lata wzrostu¹¹⁵. W 2018 r. udostępniono 127 492 tys. ton, w 2019 r. – 120 951 tys. ton, tj. o 6 541 tys. ton mniej (5,1%), a w 2020 r. 116 785 tys. ton, tj. o 4 166 tys. ton mniej niż w 2019 r. (3,4%).

W latach 2018-2020 ilość wydobytego węgla kamiennego, przy zrealizowanym wzroście wydobywania¹¹⁶ systematycznie zmniejszała się. W 2018 r. wydobyto 29 710 tys. ton, w 2019 r. – 29 500 tys. ton, tj. o 210 tys. ton mniej (0,7%), a w 2020 r. 24 330 tys. ton, tj. o 5 170 tys. ton mniej niż w 2019 r. (17,5%). W okresie od stycznia do września 2021 r.¹¹⁷ wydobywanie węgla kamiennego wyniosło 17 115,6 tys. ton (99,4% wielkości założonej). Z uwagi jednak na powyższe, współczynnik odtworzenia zasobów był we wszystkich latach okresu objętego kontrolą był odpowiednio o 13%, 3% i 20% wyższy od założonego.

(akta kontroli tom I str. 238, tom III str. 1, 6, tom V str. 119, 124-129)

4) Wskaźnik wykorzystania zasobów przemysłowych węgla kamiennego¹¹⁸

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%	Plan	Wyko-	%	
			2018	nianie	kol.5/4	2019	nianie	kol.8/7	2020	nianie	kol.11/10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1,1	
Wskaźnik 4		Wskaźnik wykorzystania zasobów przemysłowych	%	53	55,6	104%	53	52,7	99%	53,8	54,0	100%

Wskaźnik wykorzystania zasobów przemysłowych węgla kamiennego wyniósł w 2018 r. 55,6% (104% zakładanej wielkości), a w 2019 r. był niższy, niż w 2018 r. i wyniósł 52,7% (99%). W 2020 r. wzrósł do poziomu 54,0% (100%).

(akta kontroli tom I str. 238)

¹¹⁴ Ilość udostępnionych zasobów węgla oraz wydobytej kopaliny (uwzględniał on straty wynikające z naturalnych warunków zalegania złoża, technicznych warunków jego eksploatacji oraz sposobu ewentualnej przeróbki mechanicznej).

¹¹⁵ Zaplanowane udostępnienie w: 2018 r. – 115 940 tys. ton, 2019 r. – 127 712 tys. ton, 2020 r. – 129 380 tys. ton.

¹¹⁶ Zaplanowane wydobywanie w: 2018 r. – 30 511 tys. ton, 2019 r. – 31 928 tys. ton, 2020 r. – 32 345 tys. ton.

¹¹⁷ Według danych z Kwartalnego pakietu informacyjnego PGG S.A. wrzesień oraz I-X 2021 r.

¹¹⁸ Stosunek zasobów operatywnych do ilości zasobów przemysłowych złoża.

1.2.5 Cel szczegółowy V: Rozwój kompetencji pracowniczych i wiedzy

Działania podejmowane w latach 2018-2021 przez Spółkę w zakresie rozwoju kompetencji pracowniczych wpisywały się w realizację celów strategicznych PGG określonych w *Strategii 2017*, w obszarze *Strategia Zarządzania Zasobami Ludzkimi*, tj.:

- zapewnienie wysokich kompetencji zawodowych, w tym doskonalenie systemu szkolenia,
- zapewnienie stabilności kluczowej kadry – uniknięcie luk pokoleniowych, w tym analiza potencjału kadrowego, budowa ścieżek kariery, zapewnienie sukcesji.

(akta kontroli tom I str. 426-436)

W ramach realizacji ww. celu szczegółowego, PGG podejmowała następujące działania:

- a) Opracowanie analizy zatrudnienia pracowników PGG oraz działania mające na celu zapewnienie odpowiednich kwalifikacji pracowniczych.

W latach 2018-2020 Spółka prowadziła działania mające na celu określenie - w perspektywie danego roku oraz wyprzedzająco na 10 kolejnych lat - deficytowych i nadwyżkowych kompetencji pracowników. Działania te polegały na monitorowaniu załogi pod kątem nabywania przez poszczególnych pracowników uprawnień emerytalnych, co pozwalało m.in. na określenie poziomu przyjęć w kolejnych latach oraz określenie kierunków kształcenia na poziomie zawodowym i technicznym. Wykonywano też analizy stażowo-wiekowe oraz monitorowano strukturę wykształcenia pod kątem określenia wymaganych kwalifikacji na kolejne lata. Spółka opracowała również *Model Kompetencyjny*¹¹⁹ dla kluczowych stanowisk kadry kierowniczej kopalń i Zakładu Górniczych Robót Inwestycyjnych, który określał umiejętności i kwalifikacje niezbędne do objęcia kluczowych stanowisk kadry kierowniczej oraz wskazywał ścieżki rozwoju tych pracowników. Kadra rezerwowa dla kluczowych stanowisk kierowniczych kopalń PGG i ZGRI typowana była na podstawie realizacji postanowień Polecenia służbowego Wiceprezesa Zarządu ds. Pracowniczych PGG z 10 kwietnia 2017 r. w sprawie sukcesji kadr dla kluczowych stanowisk kierowniczych. Poleceniem tym wprowadzono również *Wykaz wymaganych kompetencji na stanowiskach pracy pracowników Polskiej Grupy Górniczej S.A.*

PGG uczestniczyła także w tworzeniu *Sektorowej Ramy Kwalifikacyjnej dla Górnictwa*¹²⁰ i rozwijaniu zapisów *Polskiej Ramy Kwalifikacji*, aby uwzględniły one specyfikę branży górniczej.

Spółka zapewniała również podnoszenie kompetencji zawodowych pracownikom poprzez korzystanie z różnych form szkoleń i doskonalenia zawodowego na podstawie *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji pracowników Polskiej Grupy Górniczej S.A.*¹²¹

(akta kontroli tom I str. 426-427, tom V str. 119, 132-134, 174-217, 237-263)

- b) System szkoleń i rozwoju kadr obejmował w latach 2018-2020 m.in. następujące działania:

¹¹⁹ Zwany dalej: *Modelem*.

¹²⁰ Zwana dalej: „SRKG”. Została ona opublikowana przez Instytut Badań Edukacyjnych w 2021 r., przy czym SRKG jest narzędziem wspierającym pracodawców i pracowników sektora górnictwa w zakresie rozwoju kompetencji. <https://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-dla-gornictwa-srkg/>

¹²¹ Uchwała Zarządu nr 2180/2019 z 29 sierpnia 2019 r.

- 1) doktoraty wdrożeniowe w zakresie innowacyjnych rozwiązań, realizowane we współpracy z Głównym Instytutem Górnictwa¹²²;
- 2) autorskie studia *Menedżer w branży górniczej*¹²³, realizowane we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach dla kadry kierowniczej PGG;
- 3) projekty rozwojowe skierowane do różnych grup zawodowych, m.in. *Skuteczny sztygar*¹²⁴ – warsztaty zorganizowane w celu przekazania młodym osobom z dozoru wiedzy z zakresu zasad budowania zespołu, skutecznego sprawowania funkcji kierowniczych i komunikowania się;
- 4) projekt *Organizacja ucząca się*¹²⁵ - koncepcja rozwoju PGG¹²⁶ przy uwzględnieniu rozwoju kompetencji zawodowych pracowników. W ramach projektu¹²⁷, zorganizowane zostały wizyty studyjne grupy inżynierów w innych zakładach, w tym także z innych gałęzi przemysłu¹²⁸;
- 5) tworzenie wewnętrznej bazy trenerów PGG – celem kursu było przygotowanie uczestników do pracy w obszarze projektowania i przeprowadzania szkoleń z wykorzystaniem atrakcyjnych, nowoczesnych i interaktywnych metod;
- 6) tworzenie wewnętrznej bazy asesorów¹²⁹ - celem kursu asesora było poznanie metody *Development Center*¹³⁰ oraz przygotowanie, dostosowanych do specyfiki branży, skutecznych narzędzi oceny kompetencji pracowników;
- 7) Konkurs wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy *Pracuj bezpiecznie*¹³¹ - edukacja załogi poprzez upowszechnianie wśród pracowników obowiązujących regulacji prawnych w zakresie m.in. ochrony pracy, ochrony p.poż. oraz zasad udzielania pierwszej pomocy;
- 8) projekt *Akademia PGG*¹³² – oferta szkoleń, kursów, programów rozwojowych, konferencji dedykowanych pracownikom spółki¹³³;
- 9) projekt *Akademia Zarządzania Projektami w Przemysle*¹³⁴ - platforma współpracy przedsiębiorstw z branży górniczej i okołogórniczej w celu wymiany wiedzy i doświadczenia z zakresu zarządzania projektami.

(akta kontroli tom I str. 175-176)

- c) W zakresie kształcenia przyszłych pracowników *Spółka* współpracowała z:
- Ministerstwem Edukacji i Nauki¹³⁵ i Kuratorium Oświaty w zakresie tworzenia podstaw programowych praktycznej nauki zawodu w rzeczywistych warunkach

¹²² 16 inżynierów zatrudnionych w Spółce było w trakcie pisania prac doktorskich, trzy osoby obroniło tytuł doktora. Dwóch pracowników rozpoczęło studia doktoranckie na Politechnice Śląskiej w celu uzyskania stopnia doktora we Wspólnej Szkole Doktorskiej (doktoranci przygotowują rozprawę doktorską stanowiącą oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej).

¹²³ <https://nettg.pl/news/165134/druga-edycja-studiow-podyplomowych-menedzer-branzy-gorniczej>

¹²⁴ <https://www.wnp.pl/gornictwo/skuteczny-szygar-tak-w-pgg-szkola-przedstawicieli-dozoru,329868.html>

¹²⁵ <https://www.wnp.pl/gornictwo/pgg-organizacja-uczaca-sie-czyli-biegla-w-realizacji-zadan,325153.html>

¹²⁶ Rozwój technologiczny, innowacyjność.

¹²⁷ Który w części realizowany był wspólnie z PZU LAB S.A. <https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-lab>

¹²⁸ Jak chemiczny czy energetyczny.

¹²⁹ Pracowników Human Recourses zajmujących się weryfikacją kompetencji pracowników firmy.

¹³⁰ Metoda development center, znana także jako centrum oceny, skierowana jest do pracowników firm i jej celem jest weryfikacja kompetencji danej osoby, aby na podstawie uzyskanych informacji ustalić optymalną ścieżkę rozwoju celem np. powierzenia nowej funkcji, obowiązków czy awansu.

¹³¹ <https://pgg.pl/strefa-korporacyjna/aktualnosci/753/Pracuje-beezpiecznie-polmetek>

¹³² <https://akademia.pgg.pl/o-akademii.html>

¹³³ Na portalu pracownicy mieli również możliwość zapoznania się z bazą dydaktyczną oraz z zasadami podnoszenia kwalifikacji i kompetencji w Spółce;

¹³⁴ <https://ipma.pl/akademia-zarzadzania-projektami-w-przemysle>

¹³⁵ Dalej: *MEiN*, wcześniej Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN).

- pracy, przeprowadzania egzaminów zawodowych i promowania kształcenia zawodowego w powiązaniu z rynkiem pracy;
- Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w zakresie opracowania ścieżek rozwoju zawodowego, planów i programów nauczania, suplementów do dyplomów potwierdzających kwalifikacje zawodowe¹³⁶;
 - Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Jaworznie¹³⁷ w zakresie: współtworzenia i przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego;
 - ze szkołami branżowymi I stopnia i technikami w zakresie dostosowania edukacji do aktualnych potrzeb pracodawcy, wynikających z postępu technologicznego¹³⁸.

(akta kontroli tom I str. 173-174, tom V str. 120, 143-144)

- d) W ramach współpracy z miastami i powiatami, w zakresie kształcenia przyszłych pracowników, *Spółka* uruchomiła cztery edycje programu stypendialnego dla uczniów szkół branżowych i techników kształcących w zawodach górniczych, mechanicznych i elektrycznych. Na podstawie porozumień dotyczących współpracy w zakresie kształcenia młodzieży w zawodach górniczych i innych niezbędnych dla funkcjonowania górnictwa, zawartych z władzami miast: Katowice¹³⁹, Rybnik¹⁴⁰, Mysłowice¹⁴¹, Ruda Śląska¹⁴², Chorzów¹⁴³ oraz powiatów: wodzisławskiego¹⁴⁴, bieruńsko-lędzińskiego¹⁴⁵ i mikołowskiego¹⁴⁶ wyznaczono 11 placówek oświatowych¹⁴⁷, w których utworzono oddziały kształcące młodzież w dziennym systemie nauczania. W okresie objętym kontrolą 642 uczniów ww. placówek zostało objętych programem stypendialnym PGG. Uczniom tym PGG gwarantowała zatrudnienie w kopalniach wchodzących w strukturę *Spółki*. Decyzja o uruchomieniu kolejnej edycji programu stypendialnego dającego gwarancje zatrudnienia podejmowana była przez Zarząd każdego roku, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji i potrzeb kadrowych. W latach 2018-2021¹⁴⁸ do PGG przyjęto 355 absolwentów ww. szkół.

(akta kontroli tom I str. 174, tom V str. 119-120, 134-138, 143-144)

Zarząd *Spółki* podjął również współpracę z Zespołem Szkół Mechaniczno-Elektrycznych im. Tadeusza Kościuszki w Rybniku w zakresie organizacji praktycznej nauki zawodu w zawodach mechanik i elektryk, w szkole branżowej

¹³⁶ Dokument zawiera szczegółowy opis umiejętności i kompetencji uzyskanych przez posiadacza dyplomu lub świadectwa zawodowego wraz ze wskazaniem zawodów dostępnych do wykonywania.

¹³⁷ Dalej: OKE.

¹³⁸ Poleceniem Służbowym nr PSL/3/2019 z 8 lutego 2019 r. Wiceprezes Zarządu ds. Pracowniczych PGG zobowiązał Pełnomocników Zarządu w oddziałach PGG do zorganizowania akcji informacyjno-promocyjnej oraz nawiązania kontaktu ze szkołami w zakresie wsparcia naboru do uruchamianych klas rocznika 2019/2020.

¹³⁹ Porozumienie zawarte 22 maja 2018 r.

¹⁴⁰ Porozumienie zawarte 18 kwietnia 2018 r.

¹⁴¹ Porozumienie zawarte 22 maja 2018 r.

¹⁴² Porozumienie zawarte 25 kwietnia 2018 r.

¹⁴³ Porozumienie zawarte w sierpniu 2018 r.

¹⁴⁴ Porozumienie zawarte 9 marca 2018 r.

¹⁴⁵ Porozumienie zawarte 7 marca 2018 r.

¹⁴⁶ Porozumienie zawarte 4 kwietnia 2018 r.

¹⁴⁷ Zespół Szkół Technicznych w Rybniku, Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Technikum nr 1 im. Piastów Śląskich w Wodzisławiu Śląskim, Branżowa Szkoła I stopnia w Radlinie, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mysłowicach, Zespół Szkół Nr 2 im. J. Iwaszkiewicza w Katowicach, Zespół Szkół Nr 3 im. A. Kocura w Katowicach, Powiatowy Zespół Szkół w Bieruniu, Powiatowy Zespół Szkół w Lędzinach, Zespół Szkół Technicznych nr 1 im. Wojciecha Korfantego w Chorzowie, Zespół Szkół nr 3 im. w Rudzie Śląskiej, Zespół Szkół Energetycznych i Usługowych Łaziska Górne.

¹⁴⁸ Do końca października.

I stopnia, na zasadach dualnego systemu kształcenia¹⁴⁹. W kontrolowanym okresie dualnym systemem kształcenia objęto 21 uczniów tej szkoły.

Spółka uczestniczyła też w projekcie *Katowice Miastem Fachowców* zorganizowanym przez Miasto Katowice, którego celem było m.in. zwiększenie liczby uczniów szkół branżowych I i II stopnia oraz szkół technicznych, a także zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie dualnego systemu kształcenia. Oddziały PGG: KWK Mysłowice-Wesoła, KWK Murcki-Staszic i KWK Wujek były organizatorami wizyt studyjnych uczniów katowickich szkół. Podczas dwóch edycji programu (w latach 2018-2019) odbyło się 46 wizyt studialnych, w których wzięło udział 672 uczniów. Z uwagi na sytuację epidemiczną w 2020 r. realizacja kolejnych edycji ww. projektu została zawieszona.

(akta kontroli tom I str. 174-175, tom V str. 120, 139-140, 143-144)

PGG podjęła współpracę z Politechniką Śląską¹⁵⁰ w zakresie modyfikacji ścieżki kształcenia na studiach II stopnia. Uchwałą z 14 czerwca 2017 r. Zarząd *Spółki* określił zasady odbywania praktyk zawodowych przez studentów tej uczelni. Praktyki zorganizowano na podstawie *Porozumienia o współpracy* zawartego 21 września 2019 r. W okresie objętym kontrolą 49 studentów PŚ podpisało porozumienia ze *Spółką*, a 33 spośród nich zostało w niej zatrudnionych. PGG organizowała również wakacyjne praktyki robocze dla studentów.

(akta kontroli tom I str. 119-122, 146, 174, tom V str. 119, 139, 143-144)

- e) Spółka posiadała własną bazę dydaktyczną złożoną z bazy do praktycznej nauki zawodu i platform szkoleniowo-edukacyjnych, służących do samokształcenia i przeprowadzania szkoleń i kursów. Miejsca przeznaczone do praktycznej nauki zawodu¹⁵¹ odzwierciedlały rzeczywiste warunki pracy i były wykorzystywane głównie do przeprowadzania zajęć praktycznych dla uczniów szkół o profilu górniczym oraz kursów podnoszących kwalifikacje pracowników. Posiadane przez *Spółkę* platformy szkoleniowo-edukacyjne zostały wzbogacone w styczniu 2021 r. o nowy portal szkoleniowo-rozwojowy *Akademia PGG*, dostępny dla wszystkich pracowników.

(akta kontroli tom I str. 176-177)

PGG nie korzystała z kluczowych projektów określonych w *Programie* dla ww. celu szczegółowego, ponieważ proces adaptacji zawodowej prowadzony był w oparciu o obowiązujące w PGG zarządzenia Prezesa Zarządu¹⁵².

(akta kontroli tom V str. 119, 131, 264-278)

Zgodnie z *Programem*, do oceny skuteczności realizacji działań *Spółki* w zakresie realizacji Celu szczegółowego V służyć miały następujące wskaźniki:

- 1) stan zatrudnienia ogółem, w tym na powierzchni i na dole¹⁵³

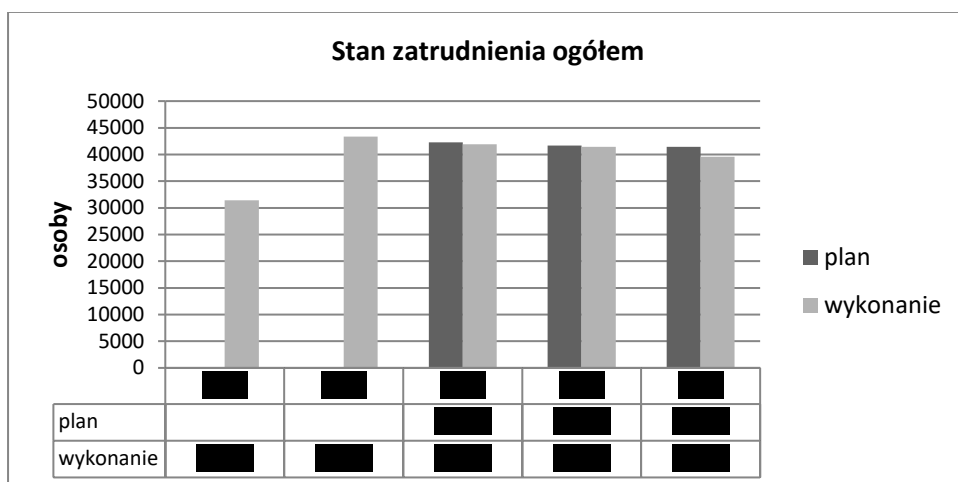
¹⁴⁹ Porozumienie o współpracy partnerskiej w sprawie praktycznej nauki zawodu zawarte 28 marca 2018 r.

¹⁵⁰ Dalej: PŚ.

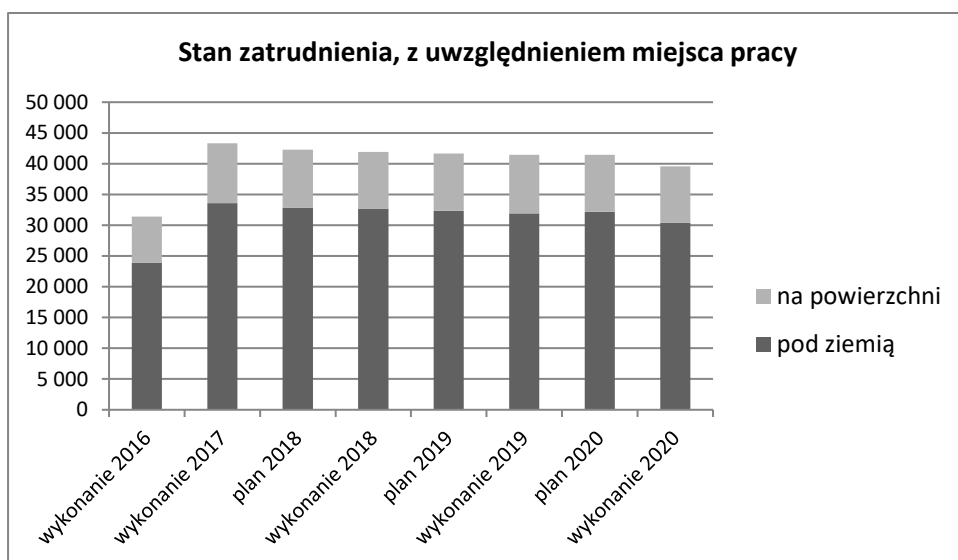
¹⁵¹ Sztolnie na KWK „RUDA” Ruch „Halemba”, KWK „ROW” Ruch „Chwałowice” i KWK „Piast-Ziemowit” Ruch „Ziemowit” (sztolnie były przygotowane m.in. na okoliczność przeprowadzania egzaminów praktycznych w ramach kursów państwowych na kierunku górnicze realizowane przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Jaworznie); podziemne pole szkoleniowe na KWK „Staszic-Wujek” Ruch „Wujek”; ścianka do aktywnego gaszenia metanu na KWK „ROW” Ruch „Jankowice” i KWK „Murcki-Staszic”; pracownia elektryczna na KWK „ROW” Ruch Rydułtowy oraz baza Ośrodka Szkolenia Śląskiego Centrum Usług Wspólnych, w tym m.in. hala maszyn i spawalnia.

¹⁵² Zarządzenie Prezesa PGG z 23 maja 2017 r. w sprawie adaptacji zawodowej pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych i zarządzenie Prezesa PGG z 30 grudnia 2016 r. w sprawie stażu dla pracowników nowoprzyjętych, ubiegających się o podjęcie pracy na stanowiskach nierobotniczych.

¹⁵³ Liczba zatrudnionych na koniec okresu.

Zakładana na lata 2018 i 2019 r. wielkość stanu zatrudnienia ogółem została niższa o 1% od poziomu zakładanego, a w 2020 r. stan zatrudnienia ogółem był niższy o 5%. Założenia na 2020 r. przewidywały, że *Spółka* zatrudniać będzie pod ziemią 32 211 osoby, 3 393 osoby w ZPMW oraz 5 839 osób przy innego rodzaju działalności na powierzchni. W pierwszych dwóch kategoriach zatrudnienie było w 2020 r. niższe o 6% od tych założeń, a w trzeciej kategorii było o 2% wyższe. Według danych za okres od stycznia do września 2021 r.¹⁵⁴ stan zatrudnienia ogółem w *Spółce* wynosił 38 138 osób, tj. o 1,7% więcej niż zakładano.

(akta kontroli tom I str. 239, tom III str. 6)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił: *Pogorszenie koniunktury na węgiel (już od końca 2018 roku), a także pandemia spowodowały konieczność dokonania zmian zadań produkcyjnych, tj. obniżenie planów dotyczących wielkości wydobycia na rok 2020. Konsekwencją tego przedsięwzięcia była także zmiana planów dotyczących zatrudnienia w tym okresie. Nastąpiło więc także ich obniżenie w stosunku do planów opracowanych w 2018 roku. Obniżenie poziomu zatrudnienia uzyskano poprzez zaprzestanie zatrudniania nowych pracowników, a tym samym niezastępowanie pracowników, z którymi rozwiązano stosunki pracy (w największym stopniu dotyczy to pracowników, którzy odeszli na emerytury). W związku z tym, iż pracownicy produkcyjni, zarówno Ci zatrudnieni pod ziemią, jaki w zakładzie*

¹⁵⁴ Według danych z Kwartalnego pakietu informacyjnego PGG S.A. wrzesień oraz I-IX 2021 r.

przeróbki mechanicznej węgla, zwykle korzystają z posiadanych uprawnień emerytalnych niezwłocznie po ich uzyskaniu (...), ta różnica jest najbardziej wyraźna.

(akta kontroli tom V str. 120, 140)

W latach 2018-2020 wystąpiła rosnąca tendencja w odniesieniu do liczby osób z uprawnieniami emerytalnymi, które zatrudnione były na powierzchni poza ZPMW. W 2018 r. liczba takich osób wynosiła 39, w 2019 r. 72 osoby (wzrost o 84,6%), a w 2020 r. – 82 osoby (wzrost o 13,9% w stosunku do 2019 r.). Wartości te były jednocześnie wyższe niż zakładano w dokumentach planistycznych Spółki. Na 2019 r. przewidywano, że zatrudnione będą 52 takie osoby, a ostatecznie pracowało ich o 38% więcej, natomiast na 2020 r. zakładano zatrudnienie 56 takich osób, a ostatecznie pracowało ich o 46% więcej.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił: *Tworząc plany zatrudnienia uwzględniamy w nich pracowników nabywających w danym okresie uprawnienia emerytalne. Zakładamy, że zdecydowana większość (około 75%) z tych uprawnień skorzysta. Jednak nie mamy mechanizmów, żeby przymusić pracowników do przejścia na emeryturę, Obowiązujące rozwiązania prawne na to nie pozwalają (posiadanie uprawnień emerytalnych nie może być jedyną przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie stosunku pracy). Nadto, część pracowników korzysta ze szczególnej ochrony przed rozwiązaniem stosunku pracy (ochrona związkowa). Stosowane są formy zachęty np. wyższa odprawa emerytalna (w wysokości [...] TP zł) dla tego pracownika, który w ciągu sześciu miesięcy od dnia nabycia uprawnień emerytalnych rozwiąże umowę o pracę. Jednak, najczęściej te zachęty są skuteczne w przypadku pracowników zatrudnionych w najtrudniejszych warunkach (...), a najmniej skuteczne w przypadku pracowników zatrudnionych w lepszych warunkach, czyli na powierzchni, w tym także pracowników administracji.*

(akta kontroli tom I str. 239, tom V str. 120, 140-141)

2) Struktura zatrudnienia według stażu pracy i wieku¹⁵⁵

W latach 2018-2020 nastąpił systematyczny spadek zatrudnienia w PGG osób o stażu pracy do jednego roku, a przyjęte założenia w tym zakresie nie zostały wykonane. W 2018 szacowano zatrudnienie 540 takich osób, zatrudniono 455 (tj. 84,3%). W 2019 r. zakładano zatrudnienie 450 osób, a zatrudniono 244 osoby (54,2%). W 2020 r. zakładano przyjęcie 520 nowych pracowników, a ostatecznie zatrudniono 57 osób (11%). Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że niski poziom zatrudnienia pracowników o stażu do jednego roku, był konsekwencją procesu restrukturyzacji górnictwa, gdyż: *Od 2020 r. przyjęcia spoza górnictwa zostały praktycznie wstrzymane. (...) Spowodowało to, że niemożliwe stało się utrzymanie założeń z 2018 roku.*

(akta kontroli tom I str. 240, tom V str. 120, 141)

3) Struktura zatrudnienia wg wykształcenia¹⁵⁶

W okresie objętym kontrolą liczba zatrudnionych pracowników z wykształceniem zawodowym i niższym była niższa w stosunku do wielkości założonych na poszczególne lata kolejno o: 1 069 osób (6,6%) w 2018 r., 1 604 osoby (10,1%) w 2019 r. oraz 2 585 osób (16,6%) w 2020 r. Z wykształceniem wyższym i licencjackim zatrudnienie wzrosło, w stosunku do założeń o: 268 osób (4,0%) w 2018 r., 542 osoby (8,2%) w 2019 r. oraz 396 osób (6,0%).

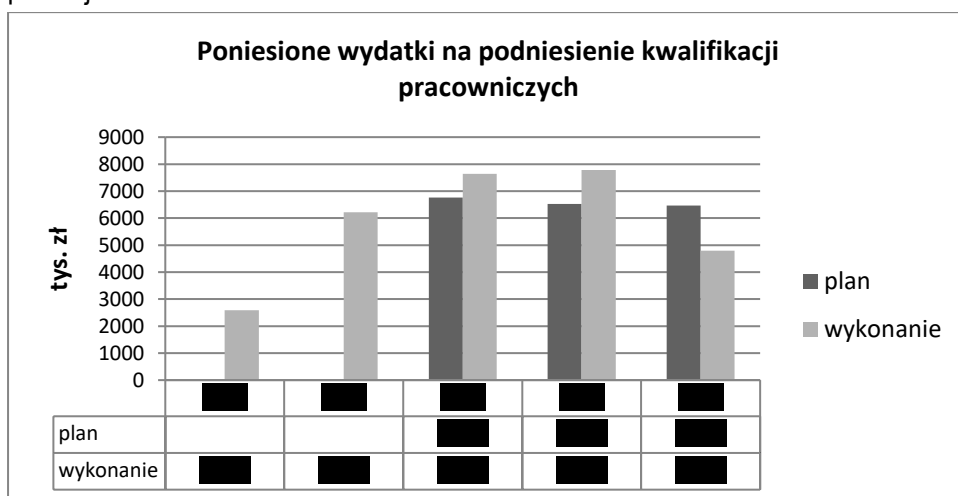
(akta kontroli tom I str. 242)

¹⁵⁵ Procentowy udział pracowników według kategorii stażu i wieku wśród zatrudnionych ogółem.

¹⁵⁶ Udział pracowników według poziomów wykształcenia wśród zatrudnionych ogółem.

4) Wydatki poniesione na podnoszenie kwalifikacji pracowniczych¹⁵⁷

Dane obrazujące zakładaną i faktyczną wielkość ww. wskaźnika przedstawiono poniżej:

W latach 2018 i 2019 wydatki na podnoszenie kwalifikacji pracowniczych były wyższe od planowanych o 13% i 19%. Wynikało to z faktu, iż w przyjętych założeniach nie uwzględniono wszystkich wydatków na kursy, które ostatecznie zostały zrealizowane. W 2020 r. wykonanie wydatków na ten cel było natomiast niższe od założonych o 26%.

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że budżet na kształcenie pracowników był przeznaczony na szkolenia i kursy, które były obligatoryjne oraz na inne dodatkowe działania (szkolenia, kursy, warsztaty, seminaria, studia podyplomowe, konferencje), które wpływały na rozwój kompetencji i kwalifikacji pracowników *Spółki*, ale nie były wymagane przepisami prawa. W 2020 r., ze względu na pandemię COVID-19, część działań (nieobligatoryjnych) została ograniczona.

(akta kontroli tom I str. 242, tom V str. 120, 141-142)

1.2.6. Cel szczegółowy VI: Zmniejszenie oddziaływania sektora górnictwa węgla kamiennego na środowisko oraz zwiększenie wykorzystania odpadów wydobywczych i kopalin towarzyszących.

W zakresie zmniejszania negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zwiększenia wykorzystania odpadów wydobywczych w *Spółce* wdrożono system zarządzania środowiskowego oraz *Politykę Zintegrowanego Systemu Zarządzania*¹⁵⁸.

a) Gospodarka wodna

W zakresie gospodarki wodnej *Spółka* podejmowała działania polegające na:

- ujmowaniu wód dołowych w sposób selektywny¹⁵⁹,
- ograniczaniu dopływu wód do wyrobisk kopalnianych,
- odprowadzaniu zasolonych wód dołowych w sposób kontrolowany¹⁶⁰,
- odprowadzaniu najbardziej zasolonych wód z poziomu 650 m KWK Piast-Ziemowit z wykorzystaniem wyrobisk dawnej kopalni Czeczott, jako zbiornika retencyjno-dozującego Wola.

¹⁵⁷ Iloraz wydatków poniesionych na podnoszenie kwalifikacji pracowniczych w przeliczeniu na 1000 pracowników.

¹⁵⁸ Zgodne z normą ISO 14001

¹⁵⁹ Umożliwiło to wykorzystanie przez zakłady górnicze wód dołowych słodkich oraz wód o mniejszej mineralizacji.

¹⁶⁰ Z KWK „ROW” z ruchów: „Chwałowice”, „Jankowice” i „Marcel” bezpośrednio do Odry, chroniąc lokalne ciekły wodne.

Ponadto 29 stycznia 2019 r. PGG przystąpiła, jako partner, a następnie od 12 marca 2020 r., jako uczestnik do międzynarodowego konsorcjum realizującego projekt pn. *Demonstracyjne wdrożenie zaawansowanej metody redukcji ładunku soli oraz odzyskania zasobów z zasolonych wód kopalnianych*¹⁶¹. W ramach tego projektu, dostawcy technologii rozpoczęli produkcję układów pilotażowych, a zainstalowanie prototypowego systemu zostało zaplanowane na marzec 2022 r. w KWK „Piast-Ziemowit” Ruch „Ziemowit”.

Ponadto, wspierając wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej¹⁶², 29 stycznia 2019 r. PGG przystąpiła, jako partner, a następnie od 12 marca 2020 r., jako uczestnik do międzynarodowego konsorcjum realizującego projekt pn. *Demonstracyjne wdrożenie zaawansowane metody redukcji ładunku soli oraz odzyskania zasobów z zasolonych wód kopalnianych*¹⁶³. W ramach tego projektu, dostawcy technologii rozpoczęli produkcję układów pilotażowych, a zainstalowanie prototypowego systemu zostało zaplanowane na marzec 2022 r. w KWK „Piast-Ziemowit” Ruch „Ziemowit”.

Spółka współpracowała również z SRK w zakresie upraszczania systemów odwadniania likwidowanych kopalń jednak, jak wyjaśnił Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych, aktualnie brak wytycznych, i/lub regulacji prawnych w tym zakresie. Mimo to, PGG brała udział w *Kompleksowym Masterplanie*¹⁶⁴, współpracując z należącym do SRK Centralnym Zakładem Odwadniania Kopalń¹⁶⁵, w celu realizacji koncepcji upraszczania odwadniania zlikwidowanych kopalń. Rolą PGG było m.in.: prowadzenie obserwacji wielkości dopływów wód dołowych w rejonach przygranicznych ze zlikwidowanymi kopalniami oraz przekazywanie danych niezbędnych do prowadzonych analiz¹⁶⁶.

b) Gospodarka odpadami

W odniesieniu do zasad gospodarowania odpadami w PGG przyjęto dokument p.n. *Ramowe zasady postępowania z odpadami wytwarzanymi w Spółce*¹⁶⁷, który wprowadził jednolite zasady postępowania ze wszystkimi rodzajami odpadów.

Większość wytworzonych przez PGG odpadów stanowiły odpady wydobywcze. W celu ich minimalizacji Spółka prowadziła działania już na etapie projektowania wyrobisk oraz poprzez optymalizację stosowanych technik eksploatacji. W stosunku do odpadów wydobywczych, których wytworzeniu nie udało się zapobiec, PGG podejmowała działania mające na celu poddanie ich odzyskowi w instalacjach lub poza instalacjami¹⁶⁸ poprzez gospodarcze wykorzystanie.

¹⁶¹ Projekt współfinansowany przez UE w ramach działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE. W ramach projektu przeprowadzono dwie serie poboru próbek wód zasolonych z wyznaczonych punktów monitorowania, w celu uzyskania reprezentatywnego obrazu sytuacji ekologicznej potoku Goławieckiego i rzeki Wisły przed rozpoczęciem fazy demonstracyjnej projektu. Przeprowadzona została wizyta studyjna w Zakładzie Odsalania Dębienko PGWIR S.A., ponieważ Dębienko było pierwszym zakładem na świecie stosującym system Zero Liquid Discharge do oczyszczania zasolonych wód kopalnianych, zdolnym również do odzyskiwania soli o jakości spożywczej.

¹⁶² Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. UE L 327 z 22.12.2000 r., s. 1, ze zm.).

¹⁶³ Projekt współfinansowany przez UE w ramach działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE. W ramach projektu przeprowadzono dwie serie poboru próbek wód zasolonych z wyznaczonych punktów monitorowania, w celu uzyskania reprezentatywnego obrazu sytuacji ekologicznej potoku Goławieckiego i rzeki Wisły przed rozpoczęciem fazy demonstracyjnej projektu. Przeprowadzona została wizyta studyjna w Zakładzie Odsalania Dębienko PGWIR S.A., ponieważ Dębienko było pierwszym zakładem na świecie stosującym system Zero Liquid Discharge do oczyszczania zasolonych wód kopalnianych, zdolnym również do odzyskiwania soli o jakości spożywczej.

¹⁶⁴ Program upraszczania i modernizacji systemu odwadniania na obszarze województwa śląskiego.

¹⁶⁵ Zwany dalej: „CZOK”.

¹⁶⁶ Np. podczas spiętrzania wody i podnoszenia poziomu odwadniania lustra wody w zrobach zlikwidowanej kopalni sąsiedniej.

¹⁶⁷ Zarządzenie Prezesa nr 26/2020 z dnia 30 września 2020 r.

¹⁶⁸ Odpady te przeznaczano na: 1) wypełnianie i rekultywację terenów niekorzystnie przekształconych, 2) budowę brył krajobrazowych i obiektów rekreacyjno-sportowych, 3) budowę nasypów kolejowych i drogowych, podbudowę dróg i autostrad, 4) budowę obwałowań rzek i potoków, 5) wypełnianie podziemnych wyrobisk i starych zrobów, 6) utwardzanie powierzchni terenów.

Dnia 9 września 2019 r. *Spółka* uzyskała zgodę na udział w projekcie MINERESCUE, którego jednym z celów było zagospodarowanie odpadów wydobywczych¹⁶⁹. Został on rozpoczęty 1 września 2020 r., a udział *Spółki* polegał na udostępnieniu wiedzy eksperckiej pracowników w zakresie wytwarzanych w PGG odpadów wydobywczych, dostarczaniu niezbędnych materiałów, ocenie produktów końcowych, a także na opracowaniu nowych, efektywnych technicznie i ekonomicznie sposobów wykorzystania odpadów wydobywczych. W wyniku tych prac, z końcem lutego 2022 r. ma powstać katalog możliwości wykorzystania odpadów wydobywczych PGG.

c) Zagospodarowanie metanu

Ujmowany w kopalniach *Spółki* metan był gospodarczo wykorzystywany jako surowiec energetyczny. Pozwoliło to na obniżenie ponoszonych opłat z tytułu korzystania ze środowiska oraz osiągnięcie korzyści dla środowiska naturalnego dzięki ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych do powietrza atmosferycznego. W PGG metan ujmowany był za pośrednictwem ośmiu stacji odmetanowania zabudowanych na powierzchni i jednej pod ziemią¹⁷⁰. Ujęty metan zasila jednostki kogeneracyjne do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej o łącznej mocy ok. 11 MWe i 11 MWt oraz w ciepłych kotłach gazowych o łącznej mocy 30 MWt.

W latach 2018-2021 zrealizowano zabudowę łącznie sześciu układów kogeneracyjnych o mocy ok. 2 MWe i 2 MWt każdy wraz z infrastrukturą towarzyszącą na gaz ze stacji odmetanowania z KWK „ROW” Ruch „Jankowice” i Ruch „Chwałowice”¹⁷¹, KWK „Sośnica”¹⁷² i KWK „Ruda” Ruch „Halemba”¹⁷³. *Spółka* posiadała także kotły gazowe o łącznej mocy 30 MWt. Oprócz zagospodarowania gazu metanowego we własnych źródłach, PGG prowadziła też jego sprzedaż do podmiotów zewnętrznych.

(akta kontroli tom I str. 125-127, 152-154, 182-184,
tom II str. 173, 269-270, 371-372, 444, 536,
tom V str. 7-12, 80-91, 341-342, 419-420,
441-442, 455, 466-470, 513-514,
533-534, 547-548)

d) Zagospodarowanie mułów i flotokonzentratów

PGG nie uczestniczyła w przygotowaniu i wdrożeniu instrumentów prawnych i finansowych, wspierających przetwarzanie, zagospodarowanie - poza procesem spalania - utylizacji mułów, w tym flotokonzentratów, które ze względu na niespełnienie norm jakościowych nie mogły zostać dopuszczone do obrotu. Sortymenty mułowe, w tym flotokonzentraty, *Spółka* kierowała do sprzedaży, do odbiorców z segmentu energetyki zawodowej, posiadających źródła mocy powyżej 1MW.

(akta kontroli tom I str. 125-127)

e) Zagospodarowanie terenów pogórnich

W zakresie działań na rzecz zagospodarowania terenów pogórnich i współpracy z gminami w obszarze rozwoju lokalnego Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że *Spółka* nie uczestniczyła w opracowywaniu modelowych programów

¹⁶⁹ Akronim złożony z liter angielskiej nazwy projektu: *From Mining Waste to Valuable Resource: New Concepts for Circular Economy*.

¹⁷⁰ Nazemne stacje odmetanowania na terenie kopalni i ruchów: „Wujek”, „Staszic”, „Wesoła”, „Halemba”, „Sośnica”, „Marcel”, „Rydułtowy” i „Jankowice” (która odbiera metan również z Ruchu „Chwałowice”) oraz dodatkowo jedna stacja podziemna na Ruchu „Bielszowice”.

¹⁷¹ Zakończono i przekazano do eksploatacji w czerwcu 2018 r., nakłady 12 720,2 tys. zł.

¹⁷² Zakończono w czerwcu 2021 r., termin rozruchu listopad 2021 r., nakłady 16 467,5 tys. zł

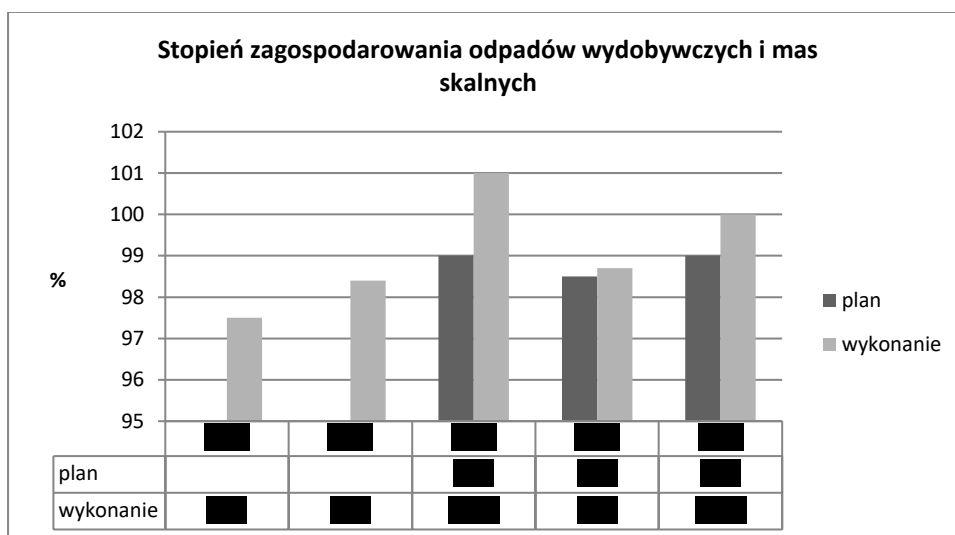
¹⁷³ Rozpoczęto listopad 2020 r., planowany termin zakończenia kwiecień 2022 r., nakłady 16 980,0 tys. zł.

działania na rzecz rozwoju gmin górniczych. Wynikało to z faktu, że PGG nie dysponowała terenami przeznaczonymi do zagospodarowania na cele związane z tworzeniem alternatywnych gałęzi gospodarki. Związane to było m.in. z tym, że z transakcji nabycia aktywów od KW i KHW zostały wyłączone składniki materialne i niematerialne związane z działalnością pozaprodukcyjną.

(akta kontroli tom I str. 125-127, 152-154, 182-184,
tom II str. 173, 269-270, 371-372, 444, 536,
tom V str. 7-12, 80-91, 341-342, 419-420,
441-442, 455, 466-470, 513-514,
533-534, 547-548)

Działania spółki zmierzające do zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko obrazują poniższe wskaźniki:

1) Stopień zagospodarowania odpadów wydobywczych i mas skalnych

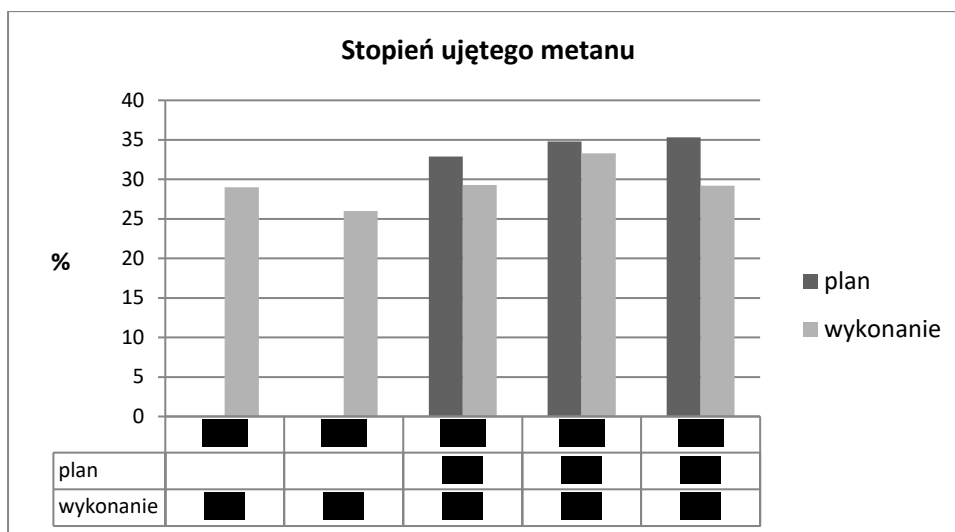

W latach 2018-2020 wskaźnik wykonania stopnia zagospodarowania odpadów wydobywczych i mas skalnych był wyższy od wielkości zakładanych. Osiągnięcie tego wskaźnika na ww. poziomie wpisywało się w strategię Spółki, które zakładały, że prowadzone działania na rzecz ochrony środowiska mają mieć na celu m.in.: zmniejszanie ilości wytwarzanych odpadów i maksymalne gospodarcze wykorzystanie odpadów wytworzonych¹⁷⁴.

(akta kontroli tom I str. 243-245, 275, 277, 414-415, tom II str. 132-134)

¹⁷⁴ Wytworzone w procesie produkcji, tj. powstające przy wydobywaniu i wzbogacaniu w zakładach przeróbki mechanicznej węgla kopalń PGG odpady wydobywcze i kruszywa były głównie wykorzystywane do budowy różnego rodzaju obiektów (rekreacyjnych, sportowych i widokowych), robót inżynierskich, niwelacji i rekultywacji, wypełnienia zrobów i profilaktyki p.poż. w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz przekazywane były firmom zewnętrznym posiadającym stosowne decyzje na przetwarzanie odpadów. Odpady wydobywcze z byłych kopalń KHW wykorzystywane były do robót budowlano-inżynierskich, podsadzki hydraulicznej i przekazywane były firmom zewnętrznym, odbiorcom posiadającym stosowne decyzje na ich przetwarzanie. PGG prowadziła również sprzedaż odpadów i wytworzonych na ich bazie kruszyw odbiorcom zewnętrznym (w przypadku odpadów posiadającym stosowne decyzje na ich przetwarzanie).

2) Stopień ujętego metanu

Wykonanie wskaźnika stopnia ujętego metanu w latach 2018-2020 nie osiągnęło wielkości założonych, przy czym różnica ta wynosiła w 2018 r. (-)3,6 p.p., w 2019 r. (-) 1,5 p.p., a w 2020 r. (-) 6,1 p.p. Prezes Zarządu wyjaśnił, że „mniejsze wykonanie wskaźnika (...) wynikało z występujących warunków górniczo-geologicznych, odmiennych do przewidywanych i zmiany planowanych frontów eksploatacyjnych.”

(akta kontroli tom V str. 108, 282)

NIK zauważa jednak, że do wyliczenia tego wskaźnika PGG użyła zarówno składowych dedykowanych wskaźnikowi w *Programie*, jak i składowej wynikającej ze wskaźnika obrazującego stopień zagospodarowania metanu. Tym samym wskaźnik ten został przez Spółkę wyliczony, jako iloraz metanu ujętego w powierzchniowych stacjach odmetanowania do całkowitej ilości metanu wydzielonej w procesie eksploatacji węgla kamiennego. Tymczasem zgodnie z *Programem*, powinien on zostać wyliczony, jako iloraz sumy emisji metanu do atmosfery¹⁷⁵ i metanu wypuszczonego do atmosfery z powierzchniowych stacji odmetanowania do całkowitej ilości metanu wydzielonego w procesie eksploatacji węgla. Odmienna od wskazanej w *Programie* metodologia wyliczenia tego wskaźnika spowodowała, że jego wartość wyliczona przez Spółkę była dla każdego roku zawyżona o około 11%.

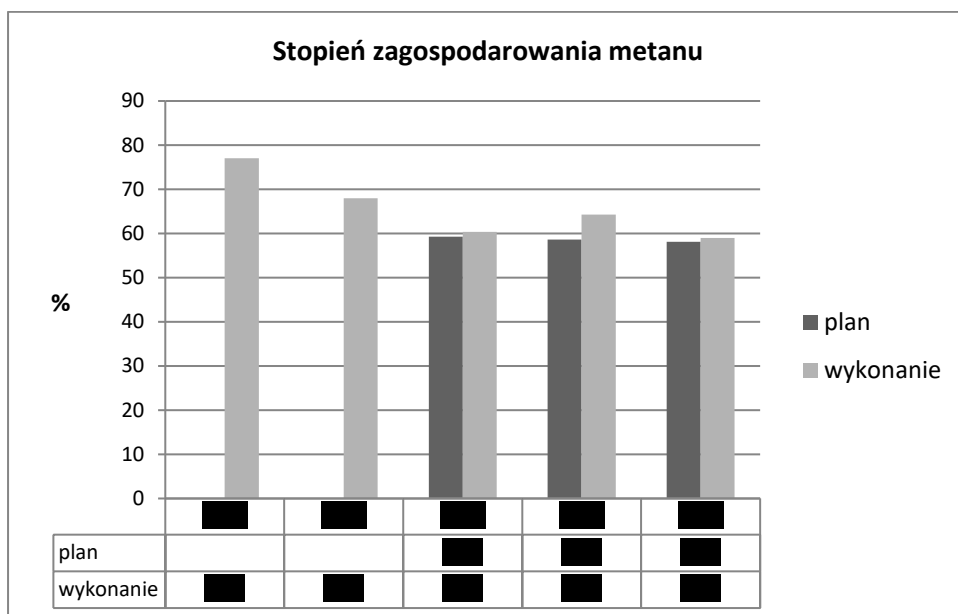
Wiceprezes Zarządu wyjaśnił, że: *Po przyjęciu Programu przez RM Spółka otrzymała do wypełnienia tablice planistyczne obejmujące szereg wskaźników technicznych i ekonomicznych. Ponieważ tablice nie zawierały formuł liczących, służby Spółki same określały te formuły posiłkując się treścią Programu, jednakże zauważyliśmy niespójność pomiędzy wskaźnikami metanu ujętego (faktycznie powinno być metanu niezagospodarowanego), a metanu zagospodarowanego. Kierując się logiką, a zwłaszcza istotą procesów odmetanowania (polegająca na niedopuszczeniu metanu do powietrza wentylacyjnego poprzez ujmowanie go wszelkimi metodami i wprowadzanie go do rurociągów i odprowadzenie na powierzchnię do stacji odmetanowania), przyjęliśmy zasadę, że każdy metan doprowadzony do stacji jest metanem „ujętym”. Tym bardziej, że jest to zbieżne z definicją wskaźnika metanu zagospodarowanego, gdzie do mianownika bierze się całkowitą ilość metanu doprowadzonego do stacji.*

¹⁷⁵ Poprzez system wentylacji kopalń.

Ponadto jest to zgodne z definicją określoną w „Best Practice Guidance for Effective Methane Drainage and Use in Coal Mines”, gdzie wskaźnik ujęcia metanu (odmetanowania) jest to udział metanu (ilościowo) ujętego systemami odmetanowania w odniesieniu do całkowitej ilości uwolnionego gazu. Podobny mechanizm zastosowano zarówno do wyliczenia wskaźnika planowanego, jak i wykonanego, zatem jest tu całkowita porównywalność.

(akta kontroli tom I str. 243-245, tom II str. 42, tom V str.1-2, 4-6)

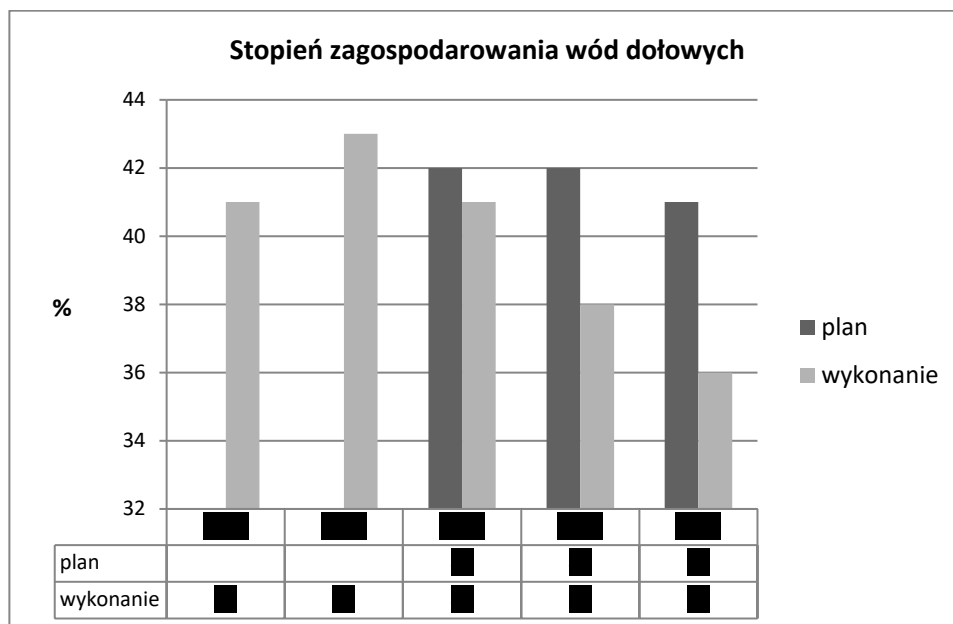
3) Stopień zagospodarowania metanu

W celu ograniczenia emisji metanu do powietrza Spółka dążyła do jego zagospodarowania. W wyniku podejmowanych przez nią działań gospodarcze wykorzystanie metanu przez PGG było wyższe od wielkości zakładanych na lata 2018-2020, a głównym sposobem jego zagospodarowania było wykorzystanie go do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji. Prezes wyjaśnił, że „zmienność stopnia zagospodarowania metanu wynika z intensyfikacji wykorzystania metanu na potrzeby własne, a także zwiększonego zapotrzebowania na metan przez kooperantów”.

(akta kontroli tom V str. 108, 282,327-328)

4) Stopień zagospodarowania wód dołowych

W latach 2018-2020 wskaźnik zagospodarowania wód dołowych systematycznie spadał i nie osiągał wielkości założonych¹⁷⁶, mimo że strategia Spółki zakładała zmniejszanie szkodliwego oddziaływania kopalnianych wód zasolonych na wody powierzchniowe. Podkreślić przy tym należy, że wysokość naliczanych Spółce opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska zależała głównie (ok. 90%) od wielkości opłaty za odprowadzany ładunek chlorków i siarczanów wraz z wodami dołowymi do wód i cieków powierzchniowych.

Wiceprezes Zarządu wyjaśnił, że niewykonanie w pełni zaplanowanych wartości spowodowane było spadkiem produkcji węgla w latach 2018-2020, co miało wpływ na mniejsze zagospodarowanie własne wód dołowych. Dodatkowo niższy stopień zagospodarowania wód dołowych związany jest również z wykorzystaniem w ostatnich latach mniejszej ilości pyłów elektrownianych wykorzystywanych w podziemnych technikach górniczych, jako mieszaniny wodno-popiołowej stosowanej:

- jako składnika podsadzki hydraulicznej i samozestalającej,
- do doszczelniania zrobów,
- do profilaktyki przeciwpożarowej i budowy korków izolacyjnych,
- do likwidacji zbędnych wyrobisk.

(akta kontroli tom I str. 243-245, 275, tom II str. 173, tom V str. 8, 17-18)

Wprawdzie Spółka nie zakładała konieczności zapłaty w latach 2018-2020 kar za przekroczenie norm środowiskowych, jednakże w okresie tym zostały na nią nałożone kary za przekroczenie dopuszczalnych poziomów emisji hałasu. W 2018 r. wysokość takiej kary wyniosła 38,9 tys. zł, w 2019 r. - 4,5 tys. zł (umorzona¹⁷⁷), a w 2020 r. - 19,8 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 243-245, tom V str. 8, 19-20, 54-57)

1.2.7. Cel szczegółowy VII: Innowacje w górnictwie węgla kamiennego. Stworzenie tzw. inteligentnej kopalni, zapewniającej wysoki poziom bezpieczeństwa pracy.

¹⁷⁶ Różnica pomiędzy osiągniętą w kolejnych latach okresu objętego kontrolą wartością tego wskaźnika, a jego poziomem założonym wyniosła odpowiednio: (-)1 p.p., (-) 5 p.p. i (-) 5 p.p.

¹⁷⁷ Kara nałożona w 2019 r. w wysokości 4,5 tys. zł została umorzona przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Środowiska.

W okresie objętym kontrolą PGG była w trakcie realizacji dwóch strategicznych projektów inwestycyjnych o charakterze ekologicznym. Pierwszy dotyczył budowy i eksploatacji instalacji fotowoltaicznych¹⁷⁸, a drugi zgazowania węgla w instalacjach na powierzchni¹⁷⁹.

(akta kontroli tom II str. 43, 124-129, tom V str. 32-33)

Zgodnie z założeniami przyjętymi w strategii PGG podjęła współpracę z ośmioma instytucjami naukowo-badawczymi oraz firmami produkującymi na rzecz górnictwa. Celem tej współpracy była realizacja projektów, które miały na celu:

- 1) poprawę wzrostu wydajności kopalń wraz z ochroną zdrowia, poprzez innowacyjny system transportowy oparty na szynoprzewodzie zasilanym elektrycznie,
- 2) opracowanie zaawansowanej strategii odmetanowania podczas eksploatacji, wykorzystującej technologię podziemnych wierceń kierunkowych, w celu zapobieżenia zagrożeniom i ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych,
- 3) opracowanie zintegrowanej usługi monitorowania, w celu identyfikacji i oceny przemieszczeń gruntu i skarp związanych z wydobyciem węgla,
- 4) wykorzystanie głęboko zalegających pokładów węgla dla rozwoju kombinowanego procesu CBM¹⁸⁰ dla produkcji syntezowego gazu ziemnego,
- 5) przekształcenie odpadów w produkt spełniający założenia gospodarki obiegu zamkniętego,
- 6) zbadanie i modelowanie rozplywów metanu w trakcie eksploatacji górniczej, w celu zagwarantowania największego bezpieczeństwa pracy załogi poprzez możliwość przewidywania i zastosowania działań predykcyjnych mających na celu minimalizację zagrożeń,
- 7) zbadanie możliwości rozwoju technologii sekwestracji CO₂ w złożach węgla kamiennego, a tym samym poprawy redukcji emisji pierwotnych gazów cieplarnianych,
- 8) rekultywacja wód zanieczyszczonych organicznie i nieorganicznie w wyniku działania podziemnych instalacji zgazowania węgla.

(akta kontroli tom I str. 297 tom V str. 30, 33-37, 416-418, 509-512)

W zakresie wdrożenia technologii przedekspluatacyjnego wydobycia metanu z pokładów węgla kamiennego, *Spółka* w okresie od 28 lutego 2019 r. do 3 sierpnia 2020 r. była uczestnikiem projektu GEOMETAN, realizowanego przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A.¹⁸¹ Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że współpraca w powyższym zakresie nie przyniosła jednak wymiernych korzyści. Wskazał też, że GG nie poniosła kosztów związanych z realizacją projektu, gdyż dostarczyła jedynie wkład własny w postaci niezbędnej dokumentacji do sporządzenia przez PGNiG projektu robót geologicznych oraz, że współpraca ta została przerwana na wniosek PGNiG.

(akta kontroli tom V str. 30, 37)

Odnosząc się do innowacyjnych technologii wzbogacania węgla Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił m.in., że *Spółka* w latach 2018-2021 nie

¹⁷⁸ W 2019 r. w KWK „Ruda” Ruch „Halemba” uruchomiono pilotażową farmę fotowoltaiczną o mocy 410 kWp a następnie wykorzystując tereny zrekultywowane, Spółka przystąpiła do realizacji projektu PGGREEN w ramach, którego powstaną trzy farmy fotowoltaiczne o łącznej mocy 36,7 MWp, produkujące prąd na potrzeby PGG S.A. Na realizację tego projektu pozyskane będą środki z NFOŚiGW w ramach *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*. Na dzień 22 listopada 2021 r. projekty te zostały zakwalifikowane do dofinansowania.

¹⁷⁹ Celem projektu była budowa i eksploatacja instalacji do produkcji metanolu z gazu syntezowego powstałego ze zgazowania węgla niskiej jakości w instalacji powierzchniowej. Zakładana wielkość produkcji metanolu w ramach projektu to 600 tys. ton na rok, przy wykorzystaniu około 1,2 mln. t. węgla rocznie. Szacowana wartość projektu wynosiła ponad 2 mld zł.

¹⁸⁰ ang. Coal-Bed Methane

¹⁸¹ Zwana dalej: „PGNiG”.

wdrażała w tym obszarze innowacyjnych technologii, ponieważ dotychczas stosowane odpowiadały międzynarodowym trendom w tym zakresie – były wydajne, stosowane powszechnie, tanie i ukierunkowane na spełnienie wymagań odbiorców.

(akta kontroli tom V str. 30, 37)

W okresie od 1 lipca 2017 r. do 30 września 2020 r. PGG brała udział w eksperymentalnym projekcie METHENERGY+, którego celem był rozwój metod zwiększenia efektywności wykorzystania metanu wentylacyjnego ujmowanego w działających i zamkniętych zakładach górniczych oraz jego wykorzystanie. W latach 2018-2019 PGG wraz z Głównym Instytutem Górnictwa¹⁸² analizowała technologie wychwytywania metanu z powietrza wentylacyjnego (VAM). Z uwagi jednak na to, że obecnie stosowane technologie VAM nie były w stanie prawidłowo przetwarzać stężenia metanu poniżej 0,2%¹⁸³, na dzień 22 listopada 2021 r. projekty VAM zostały zawieszono, z uwagi na wysokie nakłady inwestycyjne oraz niskie opłaty z tytułu emisji metanu.

(akta kontroli tom V str. 31, 38-39, 569)

W ramach wspierania rozwoju czystych technologii węglowych oraz zagospodarowania ubocznych produktów i odpadów górniczych, 20 lutego 2020 r. PGG wraz ze środowiskami naukowymi rozpoczęła prace¹⁸⁴ nad opracowaniem pn. *Koncepcja wdrożenia technologii przekształcania odpadów powydobywczych w materiały glebotwórcze i produkty nawozowe*. Opracowanie miało na celu analizę ilości posiadanych odpadów powydobywczych, a w szczególności możliwości zagospodarowania kamienia, którego wolumen był największy. PGG uczestniczyła również w projekcie MINERESCUE, co opisano w pkt 1.2.6. nin. wystąpienia.

(akta kontroli tom V str. 31, 39-40)

W zakresie wspierania działań mających na celu poszukiwanie nowych technologii wzbogacania węgla i produkcji paliwa przyjaznego środowisku, *Spółka* uaktualniała pod względem jakościowym ofertę produktową. W szczególności oferowała węgle posiadające wysoką wartość opałową, niską zawartość siarki i popiołu oraz wycofała sortymenty mułowe z oferty skierowanej do sektora komunalno-bytowego. Wzrost produkcji ekopaliw był możliwy dzięki realizacji inwestycji w ZPMW. Ponadto, PGG prowadziła badania nad bezdymnymi, ekologicznymi paliwami¹⁸⁵, które miały być skierowane do odbiorców indywidualnych w celu poprawy jakości powietrza. W ramach tego projektu przewidziano badania laboratoryjne i testy spalania.

(akta kontroli tom I str. 297, 328, 397, tom V str. 31, 40-41, 286, 375, 469)

Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że *Spółka* nie uczestniczyła w projekcie badawczo-rozwojowym pn. *Własne źródła REE (rare earth elements) – badania i instalacja technologicznego pozyskiwania pierwiastków krytycznych z węgla kamiennego oraz z odpadów pochodzących z jego wzbogacania*. PGG analizowała możliwość pozyskiwania pierwiastków ziem rzadkich we własnym zakresie, jednak z uwagi na bardzo niskie koncentracje, zaniechała dalszych działań.

(akta kontroli tom V str. 30, 38)

W ramach realizacji zadania *Inteligentna Kopalnia* PGG od lipca 2020 r. prowadziła projekty BIG DATA¹⁸⁶, kolekcji danych z systemów przemysłowych oraz działania

¹⁸² Zwany dalej: „GIG”.

¹⁸³ Stężenia występujące w szybach wentylacyjnych PGG.

¹⁸⁴ Uchwała nr 3103/2019 Zarządu PGG z 19 grudnia 2019 r. oraz uchwała Rady Nadzorczej PGG nr 34/2020 z 31 stycznia 2020 r.

¹⁸⁵ Projekt „Karolinka” realizowany zgodnie z uchwałą Zarządu PGG nr 852 z dnia 9 czerwca 2021 r.

¹⁸⁶ Miały one na celu pozyskanie informacji produkcyjnych, procesowych, dla oceny pracy maszyn, urządzeń, ciągów technologicznych, generowania raportów, wskaźników techniczno-eksploatacyjnych oraz prowadzenia badań i analiz

przyszłej analizie predykcyjnej wybranych procesów technologicznych. W okresie od stycznia 2020 r. do listopada 2021 r. przeprowadzono w PGG dialog techniczny w zakresie wdrożenia systemu automatyzacji procesów i diagnostyki¹⁸⁷. Spółka w obszarze swojej działalności w procesie ciągłym wdrażała systemy zdalnego sterowania infrastrukturą energetyczną m.in. w obszarze sterowania zdalnego rozdzielni elektroenergetycznych, odstawy urobku oraz łączności bezprzewodowej pod ziemią. W latach 2019-2020 realizowano rozbudowę systemu łączności bezprzewodowej pod ziemią¹⁸⁸ oraz zaimplementowano system bezprzewodowej ewidencji osób w rejonach szczególnego zagrożenia¹⁸⁹, podnosząc w ten sposób poziom bezpieczeństwa pracy. W trzech ścianach¹⁹⁰ zainstalowano też nowatorski system pomiaru temperatury oparty na technologii światłowodowej.

(akta kontroli tom I str. 127, 154, 184, tom V str. 31, 42-44, 570)

W celu poprawy warunków BHP na specjalistycznych stanowiskach wdrożono systemy zdalnego sterowania, w tym układ sterowania wciągników zestawów transportowych w KWK „Piaś-Ziemowit”¹⁹¹. Trwały też prace w obszarze cyfryzacji, unifikacji i standaryzacji działań w zakresie wytwarzania dokumentacji projektowej, prowadzone przez zespoły pracowników PGG oraz funkcjonującego w strukturach Spółki specjalistycznego Zakładu Informatyki i Telekomunikacji. Prowadzone były też, we współpracy z jednostkami badawczo-naukowymi, działania w zakresie przyspieszenia transportu podziemnego. Spółka prowadziła ponadto badania nad efektywną ochroną osobistą pracowników, mające na celu zapobieganie pylicy płuc. Obejmowały one stworzenie nowatorskiego systemu zraszającego, poprzez integrację czujników pyłowych z urządzeniami produkującymi kurtynę wodną.

W odniesieniu do standardów wymagań w zakresie bezpieczeństwa pracy w odniesieniu do zewnętrznych firm usługowych świadczących prace górnicze Spółka wymagała, aby roboty górnicze wykonawca realizował zgodnie z systemem zarządzania jakością opartym o standardy ISO¹⁹². Nadto pracownicy podmiotów wykonujących w zakresie swojej działalności zawodowej czynności im powierzone w ruchu zakładu górniczego, przed przystąpieniem do pracy w kopalniach PGG byli szkoleni z zakresu: obowiązujących w zakładzie przepisów BHP, prowadzenia ruchu zakładu górniczego oraz bezpieczeństwa pożarowego, występujących zagrożeń, porządku i dyscypliny pracy, planu ratownictwa, zasad łączności i alarmowania, znajomości rejonu pracy, zgłaszania wypadków i zagrożeń. PGG rejestruje incydenty zaistniałe w firmach zewnętrznych. Służby Spółki były również uprawnione do przeprowadzania w firmach zewnętrznych audytów stanowiskowych¹⁹³, natomiast kierownicy Ruchu Zakładów Górniczych lub dyrektorzy Zakładów zobowiązani byli do nadawania upoważnień dla pracowników zewnętrznych firm

porównawczych. Kolekcja i agregacja zebranych informacji z danymi z systemów finansowych miała stanowić źródło do analiz techniczno-ekonomicznych w obszarach operacyjnych i strategicznych oraz w sposób proaktywny i inteligentny pozwolić zarządzać posiadanymi zasobami i rozszerzać wiedzę w obszarze efektywnego i bezpiecznego prowadzenia eksploatacji.

¹⁸⁷ Umożliwiło to zidentyfikowanie odpowiednich rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i ekonomicznych, z założeniem wdrożenia w przyszłości jednego spójnego systemu sterowania urządzeniami i zarządzania oraz integracji systemów łączności telefonicznej i alarmowej z systemami bezpieczeństwa.

¹⁸⁸ M.in. zakupiono materiały i urządzenia do stworzenia 35 km infrastruktury technicznej w kopalniach.

¹⁸⁹ Wdrożenie miało miejsce w KWK „Staszic-Wujek” Ruch „Murcki-Staszic” na podstawie umowy zawartej 4 listopada 2019 r. z wykonawcą.

¹⁹⁰ Uruchomienie systemu odbyło się w 2020 r., po przeprowadzonych testach systemu realizowanych w okresie od lutego do grudnia 2019 w KWK „Staszic-Wujek” Ruch „Murcki-Staszic”.

¹⁹¹ Inwestycje tego typu zwiększały pewność ruchową stanowiska, gwarantowały wyższe bezpieczeństwo pracy oraz poprawiły efektywność i ergonomię działań produkcyjnych. Pierwsza komora (przy szybie „Szewczyk”) wyposażona w zdalne sterowanie została oddana do ruchu 19 lipca 2019 r., natomiast druga (w chodniku 03 wentylacyjnym) rozpoczęła pracę 17 września 2019 r.

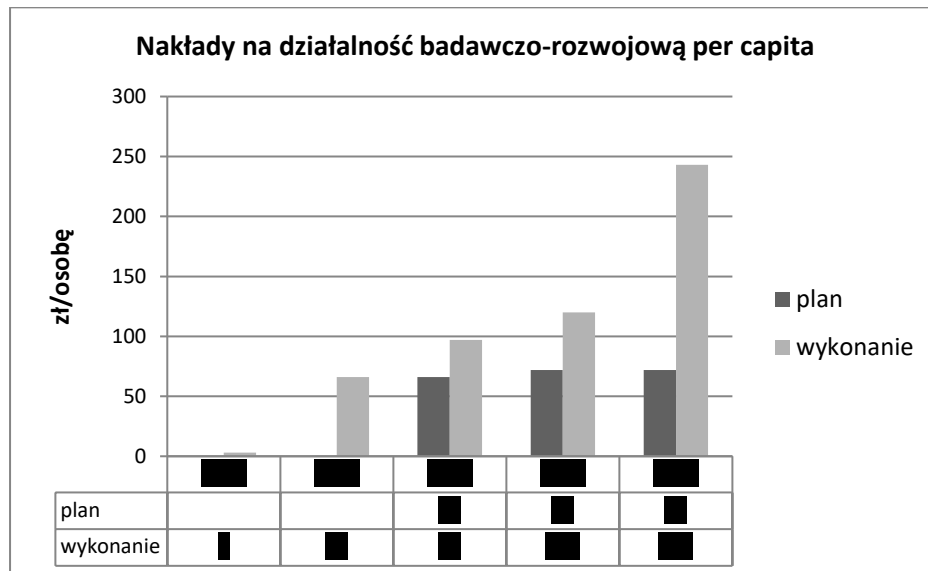
¹⁹² Określone w normach z grup ISO 9001, 14001 (zarządzanie jakością) oraz PN-N-18001 lub OHSAS 18001 lub ISO 45001 (bezpieczeństwo i higiena pracy).

¹⁹³ Zarządzenie nr ZP/3/2017 Prezesa Polskiej Grupy Górniczej z dnia 8 lutego 2017 r.

usługowych, którzy wykonywali czynności specjalistyczne w ruchu zakładu górniczego oraz dla zatrudnionych pod ziemią i na powierzchni oddziałów PGG¹⁹⁴.

(akta kontroli tom I str. 185-186, 397-398, 417, tom V str. 31, 43-45, 92-101, 107, 280-281)

Poniesione przez Spółkę nakłady na działalność badawczo-rozwojową prezentuje poniższy wykres:

Spółka co roku ponosiła wyższe nakłady na działalność badawczo-rozwojową niż zakładano. W 2018 r. nakłady te były wyższe o 47% od założonych na ten rok, w 2019 r. o 67%, a w 2020 r. o 238%.

(akta kontroli tom I str. 246, tom V str. 21, 24-25, 287-298, 565-567, 573-574)

W latach 2018-2020 Spółka zrealizowała odpowiednio jeden, siedem i dziewięć zadań i projektów innowacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 283, tom V str. 21, 23, 25-26)

W okresie objętym kontrolą Spółka wdrożyła w kolejnych latach odpowiednio sześć, cztery i cztery projekty poprawiające bezpieczeństwo pracy¹⁹⁵. Złożyła także i uzyskała ochronę dla dwóch patentów, 12 wzorów użytkowych i 28 znaków towarowych.

(akta kontroli tom I str. 417, tom V str. 21, 27-29, 52-53)

1.2.8. Cel szczegółowy VIII: Dywersyfikacja wykorzystania gospodarczego węgla kamiennego

Program zakładał podjęcie działań w celu szerszego wykorzystania węgla, nie tylko poprzez jego spalanie, ale także poprzez chemiczne przetwórstwo. Służyć to miało pozyskaniu nowych produktów uzyskiwanych w procesie zgazowywania węgla, które mogłyby zostać zagospodarowane w przemyśle chemicznym lub petrochemicznym (przeróbka na paliwa płynne). Program zakładał podjęcie stosownych decyzji realizacyjnych dotyczących budowy naziemnego systemu zgazowywania węgla kamiennego oraz zainicjowanie prac nad zastosowaniem wodoru do produkcji energii w układach ogniów paliwowych.

W 2017 r., tj. jeszcze przed przyjęciem Programu, PGG podjęła działania w celu realizacji projektu zgazowania węgla do produkcji metanolu¹⁹⁶. W ramach tego

¹⁹⁴ Zarządzenie nr ZP/22/2018 Prezesa Zarządu Polskiej Grupy Górniczej z dnia 27 sierpnia 2018 r.

¹⁹⁵ Założono, że będzie ich odpowiednio pięć, pięć i dwa.

¹⁹⁶ Celem projektu była budowa i eksploatacja instalacji do produkcji metanolu z gazu syntezowego powstałego ze zgazowania węgla niskiej jakości w instalacji powierzchniowej z opcją zgazowania odpadów typu RDF.

projektu GIG przygotował pracę badawczo-rozwojową pn. *Analiza porównawcza technologii zgazowania węgla i materiałów węglowych niskiej jakości* oraz, na zlecenie Spółki, pracę usługowo-badawczą pn. *Benchmarking środowiskowy produkcji metanolu z wykorzystaniem technologii zgazowania węgla wraz z analizą prognostyczną kosztów wytwarzania energii elektrycznej z OZE i węgla do 2045 roku*. Opracowania te pozwoliły wybrać technologię zgazowania węgla oraz potwierdzić jej zasadność rynkową w zakresie produkcji metanolu w Polsce. Wybrano też dwa warianty potencjalnej lokalizacji instalacji do zgazowania węgla i produkcji metanolu¹⁹⁷. Obecnie, ze względu na brak partnera technicznego do dialogu technologicznego, jak i dostawcy technologii oraz brak uzasadnienia ekonomicznego związanego z przewagą konkurencyjną wytwarzania gazu syntezowego z gazu ziemnego (spadek cen gazu i metanolu), przy niesprzyjającym klimacie dla inwestycji węglowych w Unii Europejskiej i odchodzeniu od projektów emisyjnych, projekt został wstrzymany.

(akta kontroli: tom I str. 129-132, 157-161, 188-192,
tom V str. 32-33, 58-59, 68)

Działania przygotowawcze mające na celu budowę instalacji zgazowania węgla do produkcji metanolu ujęte były w dokumentach strategicznych Spółki, tj. w aktualizacji strategii PGG oraz w *Biznesplanie z marca 2020 r.*

(akta kontroli: tom I str. 566-574, tom II str. 128 – 129)

PGG nie brała udziału w pracach nad zastosowaniem wodoru z węgla do produkcji energii.

(akta kontroli: tom V str. 68)

W okresie objętym kontrolą Spółka wprowadzała do oferty dwa rodzaje węgla – ekogroszek „Karlik” i ekomiął. W tym celu zrealizowała inwestycje w ZPMW, w tym m.in. powołanie i rozbudowa Zakładu Produkcji Ekopaliwa Wola, budowa stacji produkcji ekopaliwa „Retopal” i modernizacja ZPMW w KWK „Ruda” Ruch „Bielszowice” oraz w KWK „ROW” Ruch „Marcel” i Ruch „Chwałowice”.

(akta kontroli, tom I str. 131-132, 150-161, 191-192)

Zgodnie z *Programem*, wskaźnikami dla ww. celu szczegółowego były parametry jakościowe produkowanego węgla oraz udział poszczególnych sortymentów w jego produkcji. Ich analiza pozwala stwierdzić, że w latach 2018-2020 r. PGG nie uzyskała założonej wartości opalowej węgla energetycznego, która wynosiła odpowiednio 95%, 93% i 93% zakładanych wartości, a zawartość popiołu była wyższa średnio o 1,5% od zakładanej. Zawartość siarki kształtowała się w wielkościach zakładanych (jedynie w 2019 r. wyniosła 106%), natomiast zawartość wilgoci była poniżej wartości zakładanych, wynosząc, odpowiednio: 93%, 96% i 95%. Wskaźniki dla produkowanego węgla koksowego wskazują, że zawartość popiołu, siarki i wilgoci była niższa od zakładanych (od 69% do 81%), a spiekalność węgla koksowego (liczba Rogi) wynosiła, zgodnie wielkością zakładaną, powyższej 70.

Produkcja węgla energetycznego była niższa od wielkości zakładanych i wynosiła: 98%, 93% i 77%. Udział sortymentów grubych w produkowanym węglu energetycznym wzrósł do 121% w 2018 r. i do 115% w 2019 r., a w 2020 r. zmniejszył się do 89%. Produkcja sortymentów średnich i drobnych w tych latach zmniejszała się, wynosząc odpowiednio 73%, 46% i 39% zakładanych wielkości, a produkcja sortymentów miałowych kształtowała się w wielkościach bliższych założonym, wynosząc 98% w 2018 r., 95% w 2019 r. i 80% w 2020 r.

(akta kontroli, tom I str. 59-60, 84-85, 108-109 i 222-223)

¹⁹⁷ Na obszarze KWK Piast-Ziemowit Ruch Ziemowit w Lędzinach lub KWK ROW Ruch Jankowice w Rybniku.

1.2.10 Cel szczegółowy X: Ujednoczenie, uelastycznienie i uproszczenie systemów wynagradzania (do końca 2018 r.) i jego wprowadzenie (od 2019 r.)

W zakresie uelastycznienia systemu wynagrodzeń Zarząd podpisał 23 kwietnia 2018 r. z działającymi w oddziałach Spółki organizacjami związkowymi dwa porozumienia określające:

- wysokość średniej płacy za 2019 r. i wprowadzające do stosowania jednolity dla wszystkich grup pracowniczych dodatek do przepracowanej dniówki roboczej (nowy składnik płacowy);
- nowe zasady naliczania tzw. 14-tej pensji za 2019 r., które obejmowały podział tej nagrody na część podstawową (gwarantowaną)¹⁹⁸ i część dodatkową, której wysokość będzie zależna od stopnia realizacji wyznaczonych zadań.

W 2020 r. zrewaloryzowano kwoty dodatku do przepracowanej dniówki i przywrócono, z powodu braku zgody strony społecznej na zawarcie nowego porozumienia, dotychczasowe warunki przyznawania 14-tej pensji.

Prace nad systemem wynagradzania w PGG, w tym jego ujednoczenia i uproszczenia, były prowadzone w ramach negocjowanego nowego Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy¹⁹⁹. Ze względu jednak na rozpoczęcie w listopadzie 2019 r. sporu zbiorowego na tle płacowym, prace nad ZUZP zostały wstrzymane. Spór zbiorowy został zawieszony w wyniku zawarcia 21 lutego 2020 r. porozumienia, lecz prace nad ZUZP nie zostały wznowione. Początkowo przyczyną ich wstrzymania była pandemia COVID-19, a następnie negocjacje strony rządowej z organizacjami związkowymi na temat dalszego funkcjonowania górnictwa węgla kamiennego²⁰⁰ oraz prace nad Umową Społeczną²⁰¹, która została podpisana 28 maja 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 132, 161, 192-193, tom V str. 163, 165-268)

PGG nie brała udziału w pracach nad systemem wynagradzania prowadzonych w ramach Zespołu Trójstronnego ds. bezpieczeństwa socjalnego górników²⁰².

(akta kontroli tom V str. 576-577)

W Programie wskazano następujące wskaźniki realizacji ww. celu:

¹⁹⁸ Ustalono, że podstawowa część nagrody wynosić będzie 85%, a jej płatność odbędzie się w ratach kwartalnych.

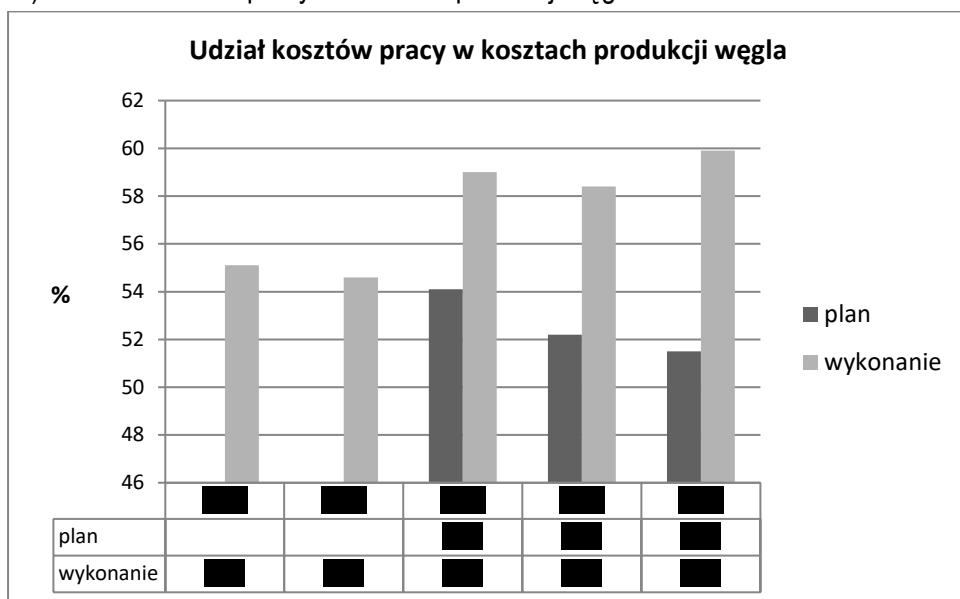
¹⁹⁹ Na podstawie ustaleń zawartych w Porozumieniu z 19 kwietnia 2016 r. Dalej: ZUZP.

²⁰⁰ Zakończone zawarciem 25 września 2020 r. porozumienia pomiędzy przedstawicielami Rządu a Międzyzwiązkowym Komitetem Protestacyjno-Strajkowym Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. .

²⁰¹ Regulującą funkcjonowanie sektora. Umowa ta opisuje m.in. mechanizm finansowania spółek sektora górnictwa węgla kamiennego i indeksacji wynagrodzeń.

²⁰² Grupy ds. opracowania i wdrożenia ponadzakładowego układu zbiorowego pracy.

1) Udział kosztów pracy w kosztach produkcji węgla²⁰³

W PGG wystąpił wyższy, niż zakładano na lata 2018, 2019 i 2020 r., poziom wskaźnika udziału kosztów pracy w kosztach produkcji węgla (odpowiednio o: 4,9 p.p., 6,2 p.p. i 8,4 p.p.). Wynikało to głównie z wypłacenia jednorazowych premii/wynagrodzeń zgodnie z postanowieniami porozumień zawartych przez Zarząd Spółki ze stroną społeczną 11 lipca i 23 września 2019 r.²⁰⁴

(akta kontroli tom I str. 249, tom V str. 163-164, 168)

2) Udział składników zmiennych²⁰⁵ w kosztach pracy²⁰⁶

Dane obrazujące zakładaną i faktyczną wielkość ww. wskaźnika przedstawiono w tabeli poniżej:

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%	Plan	Wykonanie	%
			2018r.			2019r.			2020r.		
1	2	3	4	5	kol.5/4	7	8	kol.8/7	10	11	kol.11/10
Wskaźnik 2	Udział składników zmiennych w kosztach pracy	%	11	11	104%	11	12	114%	11	10	94%

Procentowy udział składników zmiennych w kosztach pracy był w 2019 r. o 1,1 p.p. wyższy niż zakładano, co było spowodowane wypłaceniem jednorazowych wynagrodzeń na podstawie opisanych wyżej porozumień. Natomiast w 2020 r. procentowy udział tych składników w kosztach pracy był o 1 p.p. niższy w stosunku do założeń. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że przyczyną niższego, niż zaplanowano, wykonania tego wskaźnika w 2020 r. była pandemia, z powodu

²⁰³ Iloraz kosztów pracy oraz kosztów produkcji węgla.

²⁰⁴ Dotyczy porozumienia z organizacjami związków zawodowych odpowiednio: w sprawie wypłaty jednorazowego wynagrodzenia w związku z osiągniętymi wynikami finansowymi oraz w sprawie wypłaty premii jednorazowej.

²⁰⁵ Składniki wynagrodzeń zależne od wyników pracy, wydajności itp., w zależności od przepisów wynagradzania obowiązujących w kopalni/Spółce.

²⁰⁶ Iloraz składników zmiennych wynagrodzeń oraz kosztów pracy.

której wzrosła liczba zwolnień lekarskich²⁰⁷, jak również przestoje w oddziałach PGG, wynikające z zagrożenia zarażeniem SARS-CoV-2.

(akta kontroli: tom I str. 249, tom V str. 164, 168-169)

1.3. Wykonywanie obowiązków informacyjnych przewidzianych w Programie

Przekazywane do ARP dane techniczno-ekonomiczno-finansowe i inwestycyjne za kolejne lata 2018-2020 oraz informacje o zrealizowanych działaniach i uzyskanym poziomie wskaźników wynikały z danych księgowych i dokumentów Spółki z okresu objętego kontrolą, tj.: z kwartalnych pakietów informacyjnych z realizacji PTE, sprawozdań finansowych²⁰⁸, sprawozdań o mechanicznej przeróbce węgla²⁰⁹, sprawozdań o skutkach środowiskowych działalności górnictwa węgla kamiennego oraz o odmetanowaniu i zagospodarowaniu metanu pochodzącego z kopalń węgla kamiennego²¹⁰ oraz w sprawozdań o działalności badawczej i rozwojowej (B+R)²¹¹.

(akta kontroli: tom I str. 243-245, 269, 395, 408, tom II str. 42-43, tom III str. 86, 119, 375, 387, 442, tom IV str. 488-499, tom V str. 3, 6, 77-78, 102-106)

1.4. Koszty realizacji działań realizowanych w związku z Programem

Spółka nie ewidencjonowała kosztów w sposób pozwalający na wyodrębnienie nakładów poniesionych na realizację poszczególnych celów Programu. Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych wyjaśnił, że zapisy Programu nie zobowiązywały PGG do takiej ewidencji, a Spółka ewidencjonowała swoją działalność zgodnie z MSR. Realizacja Programu pokrywała się z działalnością operacyjną i inwestycyjną Spółki i nie wymagała żadnych dodatkowych środków i nakładów.

(akta kontroli tom I str. 194-197)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

²⁰⁷ Chorobowe, kwarantanna, opieka nad dzieckiem.

²⁰⁸ W odniesieniu do wskaźników celu szczegółowego nr I.

²⁰⁹ G-09.2, w odniesieniu do wskaźników celu szczegółowego nr III i VIII.

²¹⁰ Odpowiednio G-09.10, G-09.11, w odniesieniu do wskaźników celów szczegółowych nr/nr: VI i VII.

²¹¹ PNT-01, w odniesieniu do celu nr VIII.

do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 5 stycznia 2022 r.

Kontroler

Jerzy Horodecki

Gł. Specjalista kontroli państwowej

.....

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**